

**Conselleria de Treball,
Funció Pública i Diàleg Social**
Escola d'Administració Pública

Guia de contractació pública

PART II

De l'execució a l'extinció del contracte

Grup d'aprenentatge col·laboratiu Contractam:

- Coordinadora

M. Matilde Martínez Montero. Junta Consultiva de Contractació Administrativa

- Membres

Cristina Bou Barceló. Junta Consultiva de Contractació Administrativa

Esperança Font Nadal. Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

Francesc Xavier Mas Ferrari. Consorci de Recursos Sociosanitaris i Assistencials de les Illes Balears

María Luisa Mateu Bennàssar. Gerència d'Atenció Primària Servei de Salut

Pilar Pascual Ginard. Institut Balear de la Dona

Núria Perea Pau. Consorci de Transports de Mallorca

Jesús Salvà Blanco. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia

Patricia Vela Pérez. Fundació per a l'Esport Balear

Aquesta guia és el segon document resultat de la feina feta pel grup d'aprenentatge col·laboratiu Contractam, creat el 20 de març de 2024 dins els plans de formació de l'EBAP, per una sèrie de persones dedicades professionalment a la contractació pública en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i que ha continuat en la convocatòria del 2025. Aquest document és continuació de la part I, *De la preparació del contracte a la formalització*, i se centra en l'execució del contracte públic des de la formalització fins a l'extinció, tant per compliment com per resolució.

La intenció ha estat crear una guia que servís d'eina d'orientació per als responsables dels contractes, com a actors principals que participen en el control del compliment de les prestacions contractades. La idea era aportar una mica de certitud a l'hora d'aplicar en la pràctica la normativa de contractació i contribuir a comprendre millor les circumstàncies que poden concórrer en l'execució del contracte, així com les diferents incidències que poden sorgir i quina n'és la tramitació.

Com a resultat de diverses reunions i feina col·laborativa, el grup Contractam —que té voluntat de continuïtat— ha elaborat la primera versió d'aquesta segona part de la guia, que pretén ser objecte de millora i ampliació en les edicions següents per poder aprofundir en molts aspectes de la contractació pública que ens han quedat pendents i que consideram importants per a les persones que es dediquen diàriament a aquesta matèria complexa.

M. Matilde Martínez Montero
Coordinadora del grup

Contingut:

1. INTRODUCCIÓ	5
2. ÒRGANS PARTICIPANTS EN L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE.....	6
2.1 Introducció.....	6
2.2 L'òrgan de contractació. Funcions i prerrogatives	7
2.3. El responsable del contracte. Funcions.....	8
2.4 El responsable en el contracte d'obres.....	9
2.5. Intervenció d'altres òrgans en la fase d'execució del contracte	10
3. ACTUACIONS PRÈVIES A L'INICI DEL CONTRACTE D'OBRES: L'ACTA DE COMPROVACIÓ DEL REPLANTEIG.....	12
4. ACTUACIONS QUE CAL FER EN LA FASE D'EXECUCIÓ EN RELACIÓ AMB LA SUBCONTRACTACIÓ	13
5. INCIDÈNCIES QUE PODEN SORGIR DURANT L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE. CASOS GENERALS	17
6. INCIDÈNCIES QUE PODEN SORGIR DURANT L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE AMB REGULACIÓ ESPECÍFICA A LA LCSP.....	18
6.1 Modificacions de contracte	18
6.2 Imposició de penalitats.....	21
6.3 Cessió del contracte	22
6.4 Successió del contractista.....	23
6.5 Suspensió de l'execució.....	25
6.6 Implicacions pressupostàries de les incidències en l'execució dels contractes	26
7. PAGAMENT DEL PREU	29
7.1 Règim de pagaments.....	30
7.2 Requisits de la facturació a l'Administració de la CAIB	31
7.3 Procediment per tramitar i pagar certificacions d'obra.....	32
7.4 Cessió de drets de crèdit	33
8. EXCEPCIONS AL PRINCIPI DE RISC I VENTURA DEL CONTRACTISTA.....	33
8.1 El <i>factum principis</i>	34
8.2 La força major.....	34
8.3 El <i>ius variandi</i>	35

8.4 El risc imprevisible.....	35
8.5 La revisió de preus.....	35
9. TRAMITACIÓ DE LA PRÒRROGA DEL CONTRACTE	37
10. TRAMITACIÓ DE L'AMPLIACIÓ DEL TERMINI D'EXECUCIÓ	39
11. EXTINCIÓ DEL CONTRACTE	41
11.1 Extinció per compliment del contracte	41
11.2 Liquidació del contracte.....	43
11.3 Devolució o cancel·lació de garantia	43
12. RESOLUCIÓ DEL CONTRACTE.....	44
13. CONTRACTACIÓ IRREGULAR I REONEIXEMENT EXTRAJUDICIAL DE CRÈDITS.....	47
13.1 Contractació irregular	48
13.2 Reconeixement extrajudicial de crèdits	49
Principals abreviatures / sigles	51

1. INTRODUCCIÓ

- Objectius de la guia

L'execució dels contractes públics és la fase més important del procediment de contractació; no obstant això, a les qüestions relacionades amb l'execució correcta dels contractes no s'ha donat massa importància i tradicionalment han quedat oblidades o relegades.

Durant la fase d'execució dels contractes, el més important és comprovar el compliment per part del contractista de la prestació principal del contracte, amb els estàndards de qualitat tècnica convinguts, el respecte a les condicions especials d'execució, l'adscripció, si escau, dels mitjans materials i personals als quals s'hagi compromès, o bé el compliment de la normativa en matèria de subcontractació en el cas que tengui lloc.

Aquesta guia pràctica ha estat elaborada per oferir als gestors eines clares i aplicables que permetin executar contractes de manera eficient i conforme al marc legal vigent.

- Marc normatiu aplicable

La Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic regula al llarg de diferents articles l'execució dels contractes. Amb caràcter general, i deixant de costat algun precepte referit a uns certs elements relatius a l'execució, la seva regulació general es troba en els articles següents:

- Articles 188 i següents de la LCSP, encara que després es concreta en cada tipus de contracte: obres, articles 237 i següents; contracte de concessió de serveis, articles 286 i següents; contracte de subministraments, articles 300 i següents; contracte de serveis, articles 311 i següents.
- Articles 94 a 113 del RGLCAP.
- L'article 62 de la LCSP regula la figura del responsable del contracte.

Consells pràctics per als responsables de l'execució del contracte

1. Coneix exactament què s'ha contractat, amb quines condicions, terminis i responsabilitats.
2. Controla els avenços, revisa les entregues parcials i mantén una comunicació fluida amb el contractista.
3. Deixa constància per escrit de visites, reunions, incidències i acords. Et servirà com a prova i suport administratiu.
4. Controla els terminis d'execució, les dates de lliurament i els venciments per evitar retards o incompliments.
5. Actua amb imparcialitat i fermesa. El teu rol és vetlar pel compliment correcte del contracte, amb transparència i objectivitat.
6. Revisa abans d'aprovar pagaments. Comprova que els lliuraments compleixen els requisits de qualitat, quantitat i temps acordats.
7. Fomenta el diàleg i la prevenció. Una comunicació oberta amb el contractista ajuda a resoldre conflictes i millora l'execució.

2. ÒRGANS PARTICIPANTS EN L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE

Articles d'aplicació:

Articles 61, 62, 117, 150, 190, 191, 194 i 195 de la LCSP

2.1 Introducció

En l'execució dels contractes intervenen diversos òrgans amb funcions específiques que garanteixen el compliment correcte de les obligacions contractuals.

En aquest apartat es descriuen els principals actors i les seves funcions i responsabilitats en fase d'execució del contracte.

ACTORS QUE INTERVENEN EN LA FASE D'EXECUCIÓ	FUNCIONS
Contractista	Lliura els béns, executa les obres o presta els serveis i presenta les factures.
Òrgan de contractació	Pren les decisions estratègiques: aprova modificacions, pròrrogues, resolució del contracte o penalitzacions.
Responsable del contracte	Supervisa l'execució conforme als plecs.
	Comunica incidències a l'òrgan de contractació.
	Valida la conformitat dels lliuraments parcials o finals.

Unitat de contractació	Proposa penalitzacions, modificacions, suspensions o la resolució del contracte.
	Dona instruccions al contractista sobre aspectes tècnics o d'interpretació del contracte.
	Tramita els procediments administratius que corresponen.
Serveis jurídics	Emeten l'informe jurídic en les modificacions contractuals, i en la resolució, la cessió o la subrogació del contracte.
Consell Consultiu	Emet el dictamen sobre la interpretació, la nul·litat i la resolució dels contractes, quan es formula oposició per part del contractista.
	Emet el dictamen sobre les modificacions dels contractes quan no les hagi previst el PCAP i la seva quantia, aïlladament o conjuntament, sigui superior a un 20 % del preu inicial del contracte, IVA exclòs, i el seu preu sigui igual o superior a 6.000.000 d'euros.
	Emet el dictamen en relació amb les reclamacions dirigides a l'Administració amb fonament en la responsabilitat contractual en què pugui haver incorregut, en els casos en què les indemnitzacions reclamades són d'una quantia igual o superior a 50.000 euros. Aquesta quantia es pot rebaixar per normativa autonòmica.
Intervenció	Comprovació material de la inversió.
Subcontractista	Executa la part específica de les obligacions del contracte que li hagi encomanat el contractista (lliurament de béns, execució d'obra o serveis).

2.2 L'òrgan de contractació. Funcions i prerrogatives

L'òrgan de contractació és l'òrgan unipersonal o col·legiat que té la competència atribuïda per disposició legal, reglamentària o estatutària, per subscriure contractes en nom de les entitats incloses en l'àmbit d'aplicació de la LCSP.

La seva competència pot ser objecte de delegació o desconcentració, segons el que estableixi la normativa d'organització aplicable en cada cas.

Les funcions principals de l'òrgan de contractació, en fase d'execució, són les següents:

- Aprovar modificacions, pròrrogues, resolucions o penalitzacions del contracte.

- Certificar l'execució del contracte, reconèixer obligacions i proposar l'ordenació dels pagaments.

Pel que fa a les prerrogatives de l'òrgan de contractació, són facultats especials que la normativa de contractació reconeix a l'Administració per tal de garantir la protecció de l'interès general durant l'execució dels contractes. Aquestes prerrogatives permeten a l'òrgan de contractació adoptar decisions unilaterals —com ara modificar les condicions del contracte, resoldre'l anticipadament o imposar-li penalitats— sense necessitat de recórrer als tribunals.

L'exercici d'aquestes facultats ha de respectar, però, els límits que estableix la legislació i els principis de proporcionalitat i motivació.

Les prerrogatives de l'òrgan de contractació es recullen en l'article 190 de la LCSP i es resumeixen en:

1. Interpretar els contractes.
2. Resoldre dubtes sobre el compliment.
3. Modificar-los per raons d'interès públic.
4. Declarar la possible responsabilitat imputable al contractista.
5. Suspènre l'execució del contracte.
6. Acordar la resolució i determinar els seus efectes.
7. Fer funcions d'inspecció de les activitats en els termes i límits de la llei.

Són prerrogatives irrenunciables per a l'Administració, subjectes a control jurisdiccional i l'exercici de les quals és reglat.

Els òrgans de contractació dels poders adjudicadors no Administració pública (PANAP) no gaudeixen d'aquestes prerrogatives, ja que els seus contractes, quant a la preparació i adjudicació, es regeixen per la LCSP; però, quant als efectes, compliment i extinció, es regeixen pel dret privat.

2.3 El responsable del contracte. Funcions

Articles d'aplicació:

Articles 62, 122, 194, 195, 198, 306, 308 i 311 de la LCSP

El responsable del contracte ha de supervisar la seva execució correcta, adoptant les decisions i les instruccions necessàries per a la realització correcta de la prestació pactada dins de l'àmbit de facultats que li siguin atribuïdes.

La designació del responsable del contracte és obligatòria d'acord amb el contingut de l'article 62 de la LCSP. Ara bé, la redacció dels articles 194 i 311 de la LCSP posa en dubte aquest caràcter d'obligatorietat amb expressions com «el responsable del contracte si s'ha designat» i «el responsable del contracte, en els casos en què s'hagi designat».

En relació amb aquesta contradicció, la Junta Consultiva de Contractació Pública de l'Estat es va pronunciar en l'Informe 28/2018, i va aclarir aquest fet assenyalant que la redacció d'aquests articles «no converteix tal designació en potestativa, sinó que es limita a establir la possibilitat que no s'hagi fet, que representaria un incompliment del mandat de l'article 62».

Així doncs, es clarifica l'obligatorietat de nomenar un responsable del contracte per part de l'òrgan de contractació.

→ Pot ser una persona o una unitat administrativa o tècnica.

→ Pot ser una persona física o jurídica vinculada o aliena a l'entitat contractant.¹

La LCSP estableix que el responsable del contracte ha de:

- Proposar la imposició de penalitats (article 194).
- Emetre un informe on es determini si el retard en l'execució del contracte es va produir per motius imputables al contractista (article 195).
- Adoptar les mesures que siguin necessàries durant el període d'execució dels contractes de serveis que impliquin el desenvolupament o manteniment d'aplicacions informàtiques, concretament en la programació de les anualitats per al finançament i pagament d'aquests contractes (article 308).
- Donar instruccions al contractista per a l'execució correcta de la prestació d'un contracte de serveis (article 311).

Les funcions del responsable del contracte són les següents:

- Supervisar l'execució correcta del contracte conforme als plecs del contracte.
- Comunicar incidències a l'òrgan de contractació.
- Validar la conformitat dels lliuraments parcials o finals.

¹ Informe 1/2023, de 3 de març, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Comunitat Autònoma de Madrid. Aquest informe conclou que és possible designar el responsable del contracte aliè a l'entitat contractant, mitjançant la licitació d'un contracte de serveis, sempre que es respectin els límits legals quant a durada i funcions i no s'adjudiquin les mateixes empreses adjudicatàries dels contractes ni vinculades a aquestes empreses (article 70.2 de la LCSP). No es poden incloure en aquests contractes actes que impliquin exercici de l'autoritat inherent als poders públics, d'acord amb l'article 17 de la LCSP.

- Proposar penalitzacions, modificacions, suspensions o resolucions del contracte, si cal.
- Donar instruccions a l'empresa contractista sobre aspectes tècnics o d'interpretació del contracte per a l'execució correcta de la prestació.

En relació amb l'execució correcta del contracte, l'òrgan de contractació pot atribuir al responsable del contracte determinades funcions pròpies que consideri necessàries sempre adequant-se al contracte concret.

Funcions relatives a la supervisió de l'execució correcta del contracte	Funcions de suport a l'òrgan de contractació en qüestions derivades de l'execució del contracte
Elaboració d'instruccions i mandats sobre l'execució del contracte.	Control dels requisits de transparència.
Comprovació de l'aplicació de les clàusules socials i ambientals que estableix el plec, els requisits concrets d'execució exigits i aquells que, si escau, hagi incorporat el contractista en la seva oferta, que el contingut de l'oferta presentada es plasmi a l'execució.	Revisió de la facturació, proposició de la pròrroga del contracte, control de les obligacions socials del contractista, vigilància del compliment d'obligacions amb la seguretat social, impagaments, etcètera.
Donar instruccions sobre la interpretació del contracte (sempre que no suposi l'exercici de potestats públiques en cas de la seva externalització).	Proposta d'indemnitzacions i penalitzacions a conseqüència de demores en l'execució, o bé de qualsevol altre incompliment contractual que preveuen els plecs.
Control dels terminis d'execució.	Remissió de totes les incidències derivades de l'execució contractual a l'òrgan de contractació.
Control de la subcontractació, si escau.	Remissió de totes les incidències derivades de la subcontractació a l'òrgan de contractació.

En cas que durant la vigència del contracte es canviï la persona responsable del contracte, caldrà deixar constància d'aquest canvi mitjançant un acte formal de nomenament per part de l'òrgan de contractació i notificar-ho a les parts interessades.

2.4 El responsable en el contracte d'obres

Articles d'aplicació:

Articles 62, 203 a 208, 211, 214 i 237 a 247 de la LCSP

Article 12 de la Llei 38/1999, de 5 de novembre, de l'ordenació de l'edificació

Articles 16 i 17 del Decret 14/2016, d'11 de març, pel qual s'aprova el text consolidat del Decret sobre contractació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
Instrucció 3/2024, d'1 de juliol, de l'interventor general de la CAIB sobre l'exercici de la funció interventora en l'aplicació material de la inversió o despesa i en la comprovació de la finalitat de subvencions de capital

En els contractes d'obra les facultats del responsable són les que exerceix el director facultatiu.

– **Qui és el director facultatiu?**

D'acord amb la LOE, formen part de la direcció facultativa el director de l'obra i el director de l'execució que, depenent del tipus d'obra, tenen diferent titulació acadèmica i professional habilitant, segons correspongui (vegeu l'article 12.3 de la LOE). Normalment, el director de l'obra és un arquitecte o enginyer i el director de l'execució és un arquitecte tècnic. El més freqüent és que el responsable del contracte sigui l'arquitecte. Això no obstant, res no impedeix que el responsable del contracte també pugui ser l'aparellador, o bé tots dos de manera conjunta.

El director facultatiu tant pot ser un tècnic qualificat al servei de l'òrgan de contractació com un d'extern, contractat a través del contracte de serveis pertinent.

– **Funcions**

A més de les funcions que corresponen al responsable de qualsevol contracte, en el cas del contracte d'obres, la LOE preveu les funcions específiques següents:

- Resoldre les contingències que es produeixen en el llibre d'ordres i assistències i dictar les instruccions precises per a la interpretació correcta del projecte.
- Elaborar les modificacions eventuais del projecte, sempre amb el vistiplau previ de l'òrgan de contractació.
- Subscriure l'acta de replanteig previ i l'acta de comprovació del replanteig.
- Emetre dins el termini dels primers deu dies de cada mes les certificacions ordinàries.
- Emetre el certificat final d'obra i la certificació final i de liquidació.
- Emetre un informe un mes abans de la finalització de l'obra sobre el seu estat.
- Assistir a l'acta de recepció de l'obra, signar-la en el cas que sigui favorable i, en el cas contrari, relacionar els motius pels quals no es pot recepcionar i dictar les instruccions precises amb la finalitat que es pugui recepcionar en el termini que consideri oportú (article 243 de la LCSP).
- Un cop feta l'acta de recepció, efectuar, juntament amb el contractista, l'amidament general de l'obra, i aixecar-ne acta.

- Informar, atès l'estat de l'obra, sobre la conveniència o no de tornar la garantia definitiva al contractista un cop exhaurit el termini de garantia i fer la liquidació final del contracte.

2.5 Intervenció d'altres òrgans en la fase d'execució del contracte

Durant la fase d'execució del contracte poden intervenir altres òrgans.

– Els serveis jurídics

Els serveis jurídics han d'intervenir en fase d'execució del contracte quan es donin les situacions següents:

→ Modificacions del contracte (articles 203 a 208 de la LCSP i article 16.2 del Decret 14/2016). Quan es proposi modificar un contracte en execució, és obligatori un informe jurídic previ que justifiqui la legalitat de la modificació.

→ Resolució del contracte (articles 211 i següents de la LCSP i article 17.2 del Decret 14/2016). En el cas que es proposi resoldre el contracte abans de la seva finalització per causes com l'incompliment, la impossibilitat de l'execució, per mutu acord, etcètera, cal un informe jurídic previ que avaluï la legalitat de la causa de resolució i del procediment.

→ Cessió del contracte, es pot sol·licitar l'emissió d'un informe jurídic que verifiqui el compliment dels requisits legals de l'article 214 de la LCSP.

– La Intervenció

En la fase d'execució dels contractes, a l'àmbit de l'Administració de la CAIB, la Intervenció assisteix als actes de comprovació material de les inversions (actes de recepció).

La comprovació material de la inversió la duu a terme un representant designat per la Intervenció General quan l'import total de la inversió, incloses les pròrrogues i els modificats, és igual o superior a 300.000 euros.

En el cas de IBSALUT aquest llindar és de 2.000.000 d'euros, excepte per despeses finançades amb els fons MRR, en què s'ha de sol·licitar representant a la Intervenció per imports superiors a 500.000 euros. Totes les quantitats s'entenen amb l'IVA inclòs.

No obstant això, la Intervenció té la potestat d'acordar no designar cap representant per assistir a la comprovació material de la inversió.

Davant circumstàncies que així ho aconsellin, la Intervenció General pot acordar que es duguin a terme comprovacions materials de la inversió durant l'execució de la prestació, o bé d'ofici o quan una norma així ho prevegi.

En la resta d'ens del sector públic instrumental autonòmic, les funcions de comprovació material les exerceixen els responsables de les unitats administratives encarregades de les funcions de control intern economicofinancer de l'entitat corresponent, amb independència de la quantia, el procediment o la forma d'adjudicació.

El procediment per sol·licitar a la Intervenció General que assisteixi a la comprovació material de la inversió (acta de recepció) està regulat a la Instrucció 3/2024, d'1 de juliol, de l'interventor general de la CAIB sobre l'exercici de la funció interventora en l'aplicació material de la inversió o despesa i en la comprovació de la finalitat de subvencions de capital, publicada al Portal de la Intervenció General de la CAIB.

RECORDA	
Òrgan de contractació →	Pren les decisions estratègiques.
Responsable del contracte →	Controla el dia a dia del contracte.
Altres òrgans →	Emeten informes.

3. ACTUACIONS PRÈVIES A L'INICI DEL CONTRACTE D'OBRES: L'ACTA DE COMPROVACIÓ DEL REPLANTEIG

Articles d'aplicació

Articles 236 i 237 de la LCSP

Articles 139 a 141 del RGLCAP

– Aspectes essencials

En el termini que s'indiqui en el contracte —que no pot ser superior a un mes des de la formalització, excepte en casos excepcionalment justificats—, el servei encarregat de les obres (per regla general, la direcció facultativa) ha de comprovar, amb presència del contractista, el replanteig de les obres efectuat prèviament a la licitació (article 236 de la LCSP).

La signatura de l'acta de comprovació del replanteig determina l'inici del termini d'execució del contracte d'obres.

– Què és la comprovació del replanteig i quins efectes té?

Es tracta de comprovar la possessió i disposició real dels terrenys, la seva idoneïtat i la viabilitat del projecte. El RGLCAP afegeix que ha de fer referència especial i expressa a les característiques geomètriques de l'obra, a l'autorització per a l'ocupació dels terrenys necessaris i a qualsevol punt que pugui afectar el compliment del contracte.

Quan el resultat de la comprovació demostrï, segons el parer del director de l'obra i sense reserva del contractista, la disponibilitat dels terrenys i la viabilitat del projecte, s'ha d'autoritzar l'inici de les obres. De tot això, se n'ha de deixar constància en l'acta de comprovació del replanteig, que ha de signar també el contractista, i a partir d'aquest moment queda autoritzat a iniciar les obres, a comptar des del dia següent a la signatura de l'acta.

De l'acta de comprovació del replanteig, se n'ha de trametre una còpia a l'òrgan de contractació, una altra s'ha de lliurar al contractista i una tercera còpia, a la direcció facultativa.

A més, l'acta de comprovació del replanteig forma part integrant del contracte a l'efecte de la seva exigibilitat.

– Qüestions que poden sorgir

En els articles 139 i 140 del RGLCAP es recullen alguns casos o situacions que poden sorgir en el moment d'aixecar l'acta de comprovació del replanteig, d'entre els quals esmentam els següents:

- Si el contractista no acudeix sense causa justificada a la comprovació del replanteig: l'absència es considera incompliment del contracte,² amb les conseqüències i els efectes que preveu la llei (article 139.1 del RGLCAP)
- Si el contractista formula reserves a l'acta de comprovació del replanteig: si aquestes reserves no són fonamentades, a judici de l'òrgan de contractació, no queda suspesa la iniciació de les obres (article 139.5 del RGLCAP).
- En cas que el contractista, sense formular reserves, faci altres observacions que puguin afectar l'execució de l'obra: la direcció, considerades aquestes observacions, ha de decidir iniciar o suspendre el començament de l'obra, cosa que ha de justificar en la mateixa acta.
- Quan el director de l'obra consideri que cal modificar les obres projectades, quedarà suspesa la iniciació de les obres fins que l'òrgan de contractació adopti la resolució procedent (article 139. 4 del RGLCAP). En aquest cas, l'article 141 del RGLCAP disposa que la direcció ha de redactar, en el termini de quinze dies, sens perjudici de la tramesa immediata de l'acta, una estimació raonada de l'import de les modificacions. I si l'òrgan de contractació acorda la modificació que s'ha de tramitar d'acord amb la llei i el reglament, s'ha d'acordar la suspensió temporal, total o parcial de l'obra, i s'ha d'ordenar, en aquest últim cas, la iniciació de les tasques en les parts no afectades per les modificacions que prevegi el projecte. En el moment en què se superin les causes que van impedir la iniciació de les obres cal dictar l'acord d'autorització del

² Informe de la Cambra de Comptes de la Comunitat de Madrid de 29 de juliol de 2014.

començament de les obres, cosa que s'ha de notificar al contractista i el termini d'execució es computa des de l'endemà de la notificació (article 139. 4 del RGLCAP).

A més, la doctrina també ha emès alguns informes que són d'interès en relació amb el moment de la comprovació del replanteig. Per exemple, davant discrepàncies del contractista per signar l'acta de comprovació del replanteig, s'ha de fer constar expressament a l'acta la suspensió de l'inici del termini d'execució de l'obra, ja que la falta de previsió expressa de la suspensió es considera incompliment culpable del contractista que està obligat a executar el contracte dins del termini.³

4. ACTUACIONS QUE CAL FER EN LA FASE D'EXECUCIÓ EN RELACIÓ AMB LA SUBCONTRACTACIÓ

Articles d'aplicació:

Articles 71 i 215 a 217 de la LCSP

Article 4 de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials

Com ja vam veure en l'apartat 7.12 de la part I de la guia, la subcontractació està regulada en els articles 215 a 217 de la LCSP.

També vam veure que la subcontractació estava subjecta a una sèrie de requisits que recull l'article 215 de la LCSP.

– Comprovacions que cal fer

En la fase d'execució del contracte la tasca de l'òrgan de contractació ha de consistir a comprovar el que disposen els articles de referència.

a) Cal comprovar l'import i el percentatge de la prestació subcontractada si els licitadors van haver d'indicar en l'oferta l'import que tenien previst subcontractar i el nom del subcontractista.

S'han de comprovar aquests extrems, ja que els subcontractes que no s'ajusten al que va indicar en l'oferta, atès que se subscriuen amb empresaris diferents dels que s'hi indiquen nominativament o perquè es refereixen a parts de la prestació diferents de les que s'hi assenyalen, no es poden subscriure fins que no transcorrin vint dies des que s'hagi cursat la notificació i s'hagin aportat les justificacions a què es refereix l'article 215.2.b), llevat que amb anterioritat hagin estat autoritzats expressament, sempre que l'Administració no hi hagi notificat dins d'aquest termini la seva oposició.

³ Informe del Consell d'Estat núm. 374-2016, de 16 de juny de 2016.

Aquest règim és aplicable igualment si els subcontractistes han estat identificats en l'oferta mitjançant la descripció del seu perfil professional.

Sota la responsabilitat del contractista, els subcontractes es poden concloure sense necessitat de deixar transcórrer el termini de vint dies si la seva subscripció és necessària per atendre una situació d'emergència o que exigeixi l'adopció de mesures urgents i així es justifica suficientment.

b) En qualsevol cas, cal comprovar el grau de compliment de les obligacions d'informació i comunicació per part del contractista.

El contractista ha de comunicar a l'òrgan de contractació per escrit, després de l'adjudicació del contracte i, com a molt tard, quan iniciï la seva execució, la intenció de subscriure els subcontractes, i ha d'assenyalar la part de la prestació que es pretén subcontractar i la identitat, les dades de contacte i el representant o representants legals del subcontractista, i ha de justificar suficientment la seva aptitud per executar-la per referència als elements tècnics i humans de què disposa i a la seva experiència, i ha d'acreditar que no està incurs en la prohibició de contractar d'acord amb l'article 71 (prohibicions de contractar) de la LCSP.

El contractista principal ha de notificar per escrit a l'òrgan de contractació qualsevol modificació que pateixi aquesta informació durant l'execució del contracte principal, i tota la informació necessària sobre els nous subcontractistes.

En el cas que el subcontractista tingui la classificació adequada per fer la part del contracte objecte de la subcontractació, la comunicació d'aquesta circumstància és suficient per acreditar-ne l'aptitud.

L'acreditació de l'aptitud del subcontractista es pot efectuar immediatament després de la subscripció del subcontracte si cal per atendre una situació d'emergència o que exigeixi l'adopció de mesures urgents i així es justifica suficientment.

– Què ens ha d'entregar el contractista?

Relació detallada dels subcontractistes o subministradors que participen en el contracte quan es perfeccioni la seva participació, juntament amb les condicions de subcontractació o subministrament de cadascun d'ells que guardin una relació directa amb el termini de pagament

En el cas del contracte d'obra, és el director facultatiu com a responsable del contracte l'encarregat de comprovar el compliment de les obligacions legals i del plec de la subcontractació, que pot demanar en qualsevol moment al contractista l'acreditació de les obligacions en aquesta matèria.

Això no obstant, es recomana que sigui una unitat administrativa del servei promotor la que s'encarregui de requerir al contractista la documentació que preveu l'article 215.2.b) de la LCSP i que en comprovi la idoneïtat, atès que el director facultatiu per formació i temps és possible que sigui eficaç en aquest punt.

c) Control del compliment del termini de pagament al subcontractista

El terminis de pagament al subcontractista no poden ser menys favorables que el que preveu la Llei 3/2004. L'article 4 d'aquesta llei estableix un termini de 30 dies, llevat de pacte en contra, però sempre amb un límit màxim de 60 dies.

Una vegada efectuada la prestació, el contractista té un termini de màxim de 30 dies per acceptar-la. En cas que no faci cap manifestació dins aquest termini, s'entén acceptat.

El contractista ha d'abonar les factures en el termini fixat de conformitat amb el que preveu l'article 4 de la Llei 3/2004. En cas de demora en el pagament, el subcontractista o el subministrador té dret a cobrar els interessos de demora i la indemnització pels costos de cobrament en els termes que preveu la Llei 3/2004.

En els contractes SARA i en contractes amb VE igual o superior a dos milions d'euros, si hi ha reclamació judicial o arbitral del subcontractista / subministrador contra contractista, s'ha de retenir la garantia fins que acabi de manera ferma el procediment judicial / arbitral.

d) Comprovació dels pagaments per part de l'Administració

D'acord amb l'article 217.1 de la LCSP les administracions públiques poden comprovar el pagament per part del contractista adjudicatari als subcontractistes / subministradors del contracte.

Ha d'insistir-se en la importància del control del pagament de l'empresa adjudicatària als subcontractistes i proveïdors.

En particular, aquest control consisteix a constatar o comprovar que, en els contractes en els quals s'ha indicat un percentatge de subcontractació en el moment de la convocatòria de la licitació, aquesta subcontractació s'ha formalitzat i, en el moment de finalitzar l'execució, que l'entitat contractant ha verificat que els pagaments a subcontractistes i subministradors s'han duit a terme correctament.

No obstant això, aquesta comprovació per part de l'Administració és obligatòria en els contractes d'obra i servei amb un valor estimat superior a cinc milions i en els quals l'import de subcontractació sigui almenys un 30 % del preu del contracte. Per tant, són

dos requisits acumulatius: obres i serveis de més de cinc milions i que, a més, l'import de la subcontractació sigui igual o superior al 30 %.

– **Què ens ha de lliurar el contractista?**

Els justificants dels pagaments als subcontractistes, una vegada acabada la prestació dins dels terminis de pagament que legalment estableix l'article 216 de la LCSP.

Important: ens pot servir com a justificant de compliment una declaració del subcontractista d'haver cobrat la prestació.

En els contractes d'obra amb un valor estimat superior a cinc milions i en els quals l'import de subcontractació sigui almenys un 30 % del preu del contracte, amb cada certificació d'obra s'ha d'aportar un certificat del pagament als subcontractistes. En aquest cas, el director facultatiu sí que ha de ser l'encarregat de sol·licitar al contractista aquest pagament

L'obligació de pagar al subcontractista dins els temps i en la forma escaient i la de justificar el pagament davant l'òrgan de contractació es consideren condicions especials d'execució. S'han d'incloure en l'anunci de licitació i en els plecs.

L'Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació insisteix en l'informe anual de supervisió en la incorporació a l'expedient de la informació i documentació necessària que acrediti el pagament a subcontractistes i subministradors. En aquest sentit, l'OIREscon ha indicat que la claredat d'exposició de l'article 217 de la LCSP, quant al contingut de l'obligació, el moment de satisfer-se i la conseqüència de l'incompliment, fa necessari i recomanable la incorporació a l'expedient de contractació amb caràcter obligatori del justificant sol·licitat a l'adjudicatari relatiu al pagament a subcontractistes i subministradors.

La justificació de pagament al subcontractista per part de l'adjudicatari hauria de formar part de l'expedient.

La incorporació d'aquest justificant a l'expedient permetria que aquest extrem o tràmit pugui ser objecte de control en el moment de recepció del contracte i, per tant, en el moment en el qual l'entitat contractant dona la seva conformitat a l'obra, subministrament o servei prestat, i és coherent amb el moment procedimental que indica l'article 217 de la LCSP esmentat.

– **Conseqüències dels incompliments o infraccions de les condicions de subcontractació**

1. L'incompliment o infracció de les condicions de subcontractació, així com de la manca d'acreditació de l'aptitud del subcontractista, pot tenir les conseqüències següents, si així s'ha establert als plecs:

a) La imposició al contractista d'una penalitat de fins a un 50 % de l'import del subcontracte.

b) La resolució del contracte, sempre que s'hagin qualificat les condicions de la subcontractació com a obligacions contractuals essencials.

2. L'incompliment de les obligacions del contractista de remissió, a sol·licitud de l'òrgan de contractació, de la documentació i justificants de pagament als subcontractistes, que s'han d'incloure en els anuncis i en els plecs o en els contractes, i que són considerades per la llei condicions especials d'execució, ha de permetre la imposició al contractista de les penyalitats que preveu el plec. La garantia definitiva ha de respondre de les penyalitats que s'imposin per aquest motiu (article 217.1 i 2 de la LCSP).

3. A més, procedeix en tot cas la imposició de penyalitats al contractista quan, mitjançant una resolució judicial o arbitral ferma aportada pel subcontractista o pel subministrador a l'òrgan de contractació, quedi acreditat l'impagament pel contractista a un subcontractista o subministrador vinculat a l'execució del contracte en els terminis que preveu la Llei 3/2004, de 29 de desembre, i que aquesta demora en el pagament no ve motivada per l'incompliment d'alguna de les obligacions contractuals assumides pel subcontractista o pel subministrador en l'execució de la prestació. La penalitat pot aconseguir fins al 5 % del preu del contracte, i es pot reiterar cada mes mentre persisteixi l'impagament fins a aconseguir el límit conjunt del 50 % d'aquest preu. La garantia definitiva ha de respondre de les penyalitats que s'imposin per aquest motiu (article 217.3 de la LCSP).⁴

5. INCIDÈNCIES QUE PODEN SORGIR DURANT L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE. CASOS GENERALS

Articles d'aplicació:

Article 97 del RGLCAP

L'article 97 del RGLCAP estableix que les incidències sorgides en l'execució dels contractes es tramiten amb caràcter general mitjançant un expedient contradictori.

Aquest article el podrem aplicar a qualsevol incidència que no tinguem un procediment específic que preveu la llei (que es desenvolupen en el punt següent d'aquesta guia).

L'expedient contradictori per la resolució d'incidències comprèn preceptivament les actuacions següents:

⁴ Informe 3/2023, de 25 de maig de 2023, de la Junta Consultiva de Contractació de l'Estat.

1. Proposta de l'Administració o petició del contractista.

El responsable del contracte ha de reconèixer i documentar la incidència i emetre la seva proposta.

2. Audiència del contractista i informe del servei competent, que en tots dos casos s'han d'evacuar en el termini de cinc dies hàbils.

S'ha de comunicar al contractista la incidència de manera clara i per escrit, especificar l'incompliment i exigir una solució donant-li tràmit d'audiència i un termini de cinc dies hàbils. En el cas que el contractista presenti al·legacions en el tràmit, el responsable ha d'emetre l'informe de contestació de les al·legacions corresponent.

3. Informe, si escau, de l'Assessoria Jurídica i de la Intervenció, que s'ha d'evacuar en el mateix termini anterior.

En la pràctica, l'informe de l'Assessoria Jurídica o la Intervenció és necessari quan així ho exigeixi la normativa aplicable al cas concret.

4. Resolució motivada de l'òrgan que hagi subscrit el contracte i notificació subsegüent al contractista.

L'òrgan de contractació ha d'emetre la resolució corresponent.

Llevat que motius d'interès públic ho justifiquin o la naturalesa de les incidències ho requereixi, la tramitació d'aquestes últimes no determina la paralització del contracte.

6. INCIDÈNCIES QUE PODEN SORGIR DURANT L'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE AMB REGULACIÓ ESPECÍFICA A LA LCSP

6.1 Modificacions del contracte

Articles d'aplicació

Articles 44, 191, 203 a 207, 242, 301 i 309 de la LCSP

Articles 96, 101, 102 del RGLCAP

– Règim general de la modificació dels contractes públics

Com a excepció al principi de *pacta sunt servanda*, en els contractes públics ja formalitzats i durant la seva vigència, una de les parts, l'Administració, té la prerrogativa d'incorporar, de forma unilateral, certes alteracions o variacions en les condicions no essencials del contracte.

Es tracta de modificacions de les prestacions que ha de dur a terme el contractista per a l'Administració i no és possible incloure en aquest concepte el preu o cost

d'actuacions que preveu el contracte, és a dir, no són possibles modificacions del preu que no siguin conseqüència de la modificació de les prestacions.⁵

L'exercici d'aquesta facultat (també anomenada *ius variandi*) per l'Administració es justifica en la concurrència de raons d'interès públic, però és una potestat reglada i, com a tal, es troba limitada als casos i a les condicions que preveu la LCSP; fora dels casos i condicions següents no es pot modificar el contracte i s'ha de resoldre i fer-ne un de nou.

– **En quins casos es pot modificar un contracte?**

- Quan la modificació s'ha previst en el plec (article 204 de la LCSP): en aquest cas, l'Administració pot modificar el contracte en els termes que s'han previst en els plecs, si contenen una clàusula clara, precisa, inequívoca que determini l'abast de la modificació, el seu límit, la naturalesa, les condicions d'ús i el procediment que cal seguir, però fins al màxim del 20 % del preu inicial del contracte, i la modificació no pot afectar la naturalesa global del contracte (objecte / tipus) ni establir nous preus unitaris. El percentatge de modificació que preveuen els plecs es veu reflectit en el valor estimat del contracte.
- Quan la modificació no estigui prevista en els plecs o que, tot i estar-hi prevista, no s'ajusti al que estableix l'article 204 de la LCSP (article 205 de la LCSP): en aquests casos l'Administració pot modificar el contracte, però només fins al que sigui estrictament indispensable i només en els supòsits que preveu la LCSP, que són els següents:
 1. Quan sobrevenen circumstàncies imprevisibles (article 205.2.b) de la LCSP)
 - Imprevists que esdevenen a pesar d'haver estat diligent en la preparació.
 - Que no alteren la naturalesa global del contracte.
 - Que les modificacions no superin el 50 % del preu inicial, IVA exclòs.

Les necessitats imprevistes en l'àmbit dels contractes públics són aquells esdeveniments o situacions que no es van poder preveure al moment de l'adjudicació del contracte i que, tanmateix, exigeixen fer ajusts o modificacions en els termes originals de l'acord.

En el marc de la LCSP, aquestes necessitats imprevistes són una de les causes que poden justificar una modificació del contracte, ja sigui en termes de termini o

⁵ STS 1823/2017, de 27 de novembre de 2017.

condicions tècniques. Han de ser situacions que no es podien anticipar en el moment de la signatura del contracte; que no derivin d'una distracció o negligència imputable a l'òrgan de contractació, ja que les necessitats imprevistes no han de ser el resultat d'una mala planificació o errors durant la fase d'execució del contracte; en general, les necessitats imprevistes són causades per esdeveniments extraordinaris, com ara canvis en les condicions del mercat, l'aparició de noves normatives que afectin l'execució del contracte o circumstàncies sobrevingudes que alterin la viabilitat del contracte (per exemple, desastres naturals, canvis inesperats a la legislació, etcètera).

2. Quan esdevé la necessitat d'incloure treballs, serveis o subministraments addicionals (article 205.2.a) de la LCSP)

- Són serveis/subministraments no inclosos en el contracte, però addicionals als que s'hi van incloure.
- Sempre que el canvi de contractista sigui impossible per raons tècniques o econòmiques.
- Que les modificacions no superin el 50 % del preu inicial, IVA exclòs.

3. Quan és una modificació no substancial (205.2.c) de la LCSP)

En aquest cas s'ha de justificar especialment la necessitat de modificar i les raons per les quals les prestacions no es van preveure en el contracte inicial. Es considera que la modificació és substancial quan tengui com a resultat un contracte de naturalesa materialment diferent a l'inicial (en aquest cas, s'ha de resoldre el contracte). I en qualsevol cas, quan es donin una o diverses de les condicions següents:

- Que la modificació suposi que, si s'hagués previst d'inici, s'haurien seleccionat altres candidats, s'hauria acceptat una altra oferta o s'haurien presentat més participants; en tot cas, és consideració que es dona aquest supòsit quan l'obra o el servei resultants del projecte original o dels plec, respectivament, més la modificació que es pretengui, requereixin una classificació del contractista diferent a la que es va exigir.
- Que s'alteri l'equilibri econòmic del contracte en benefici del contractista; en tot cas, es considera que es dona aquest cas quan, a conseqüència de la modificació, s'introdueixen unitats d'obra noves l'import de les quals representaria més del 50 % del pressupost inicial.
- Que s'ampliï l'àmbit del contracte; es considera que es dona aquest cas quan el valor de la modificació excedeix, aïlladament o conjuntament, més del 15 % del valor inicial, IVA exclòs, en obres, o més del 10 % del valor inicial, IVA exclòs, en la resta de contractes; o bé que se superin els llindars SARA.

- Que les obres, serveis o subministraments objecte de modificació estiguin dins l'àmbit d'un contracte actual o futur en tramitació.
- **Conseqüències de la modificació de contracte acordada en aplicació de l'article 205 de la LCSP**

Les modificacions acordades per l'òrgan de contractació en els supòsits de l'article 205 són obligatòries per al contractista quan impliquin, aïlladament o conjuntament, una alteració en la quantia que no superi el 20 % del preu inicial del contracte, IVA exclòs (article 206 de la LCSP).

En qualsevol altre cas, només es pot acordar la modificació del contracte, prèvia conformitat del contractista. Si no hi ha conformitat del contractista s'ha de resoldre el contracte.

- **Tramitació del procediment de modificació del contracte**

Es requereix la tramitació d'un expedient administratiu que contengui una justificació raonada. A l'expedient s'ha d'incorporar la documentació següent:

- Informe justificatiu de la necessitat i de les raons per les quals cal modificar el contracte, amb indicació de l'estimació econòmica de la modificació, signat pel responsable del contracte.
- Conformitat escrita del contractista amb els termes de la modificació que es proposa quan s'inicia d'ofici i, si escau, segons l'article 206 de la LCSP; o bé proposta de modificació del contractista, en cas que es faci a instància d'aquest.
- Resolució d'inici, signada per l'òrgan de contractació.
- Anotació comptable (reserva del crèdit) si duu aparellada despesa, i la resta de documents escaients si hi ha despesa pluriennal.
- Informe tècnic sobre la vigència del contracte i sobre l'ajust a la clàusula del plec o a l'article 205.
- Informe jurídic sobre l'ajust de la modificació a la llei i als principis de publicitat, igualtat de tracte i no-discriminació.
- Proposta d'aprovació de l'expedient de modificació i de la despesa, si escau.
- Fiscalització favorable de la Intervenció de la CAIB, si escau.

- Resolució d'aprovació motivada de l'expedient de modificació i de la despesa, signada per l'òrgan de contractació, i anotació comptable (A) complementària.
- Notificació a totes les parts interessades i publicació en el perfil del contractant del document administratiu de la formalització del modificat en un termini màxim de cinc dies hàbils des de la formalització (i al DOUE, si és un contracte subjecte a regulació harmonitzada).
- Resolució de disposició de la despesa i anotació comptable D complementària.

6.2 Imposició de penalitats

Articles d'aplicació:

Article 194 de la LCSP

Articles 98 i 99 del RGLCAP

Article 82 de la LPACAP

En cas d'incompliment parcial, compliment defectuós o demora en l'execució del contracte es poden imposar les penalitats que es van preveure en el PCAP (vegeu l'apartat 7.14 de la guia part I).

Les tasques del responsable del contracte no acaben en el moment de l'adjudicació del contracte, sinó que, des que s'inicia l'execució, ha d'assumir les funcions de vigilància i control que té encomanades perquè es compleixi el contracte. Si no es vigila i es controla adequadament l'execució, no se satisfaran les necessitats públiques que estableix l'informe justificatiu ni es compliran els objectius, finalitats i principis de la contractació pública: eficiència en la utilització dels fons públics, integritat, contractació pública estratègica, igualtat de tracte, etcètera (article 1 de la LCSP). Per això, cal comprovar que l'execució es du a terme d'acord amb els termes pactats, per la qual cosa és imprescindible dur a terme les funcions de vigilància i el control de l'execució i, si escau, imposar penalitats al contractista davant els possibles incompliments del contracte. El control de l'execució es basa en tres pilars fonamentals:

- Control i vigilància.
- Identificació de possibles incompliments.
- Reacció, ja sigui mitjançant la imposició de penalitats o, si cal, la resolució del contracte.

La imposició de penalitats té caràcter contractual i són la mesura correctiva i preventiva per redreçar un incompliment eventual del contractista amb la finalitat que el contracte acabi amb èxit i evitar una possible resolució contractual, la qual cosa sempre és l'última mesura desitjable, ja que comporta deixar d'executar el contracte i no satisfer les necessitats públiques que cal cobrir.

– Com es tramita?

Segons el Tribunal Suprem,⁶ la imposició de les penalitats és una decisió executiva que no requereix la tramitació d'un procediment. En cas d'incompliment parcial, compliment defectuós o demora en l'execució del contracte, el responsable del contracte ha de fer una proposta d'imposició de penalitats i l'ha de notificar al contractista, a qui ha de concedir un termini d'audiència no inferior a deu dies hàbils ni superior a quinze (article 82 de la Llei 39/2015, LPACAP). Vistes les alegacions del contractista, si n'hi ha, les penalitats s'han d'imposar per acord de l'òrgan de contractació, que és immediatament executiu, i s'han de fer efectives mitjançant la deducció de les quantitats que, en concepte de pagament total o parcial, s'hagin d'abonar al contractista, o sobre la garantia que s'hagi constituït, quan no es puguin deduir de pagaments pendents d'abonar (article 194 de la LCSP). En relació amb l'execució de la garantia, vegeu l'apartat 11 d'aquesta guia.

– Qüestions i dubtes que poden sorgir

No s'ha de tramitar un procediment sancionador perquè les penalitats no tenen naturalesa sancionadora, ni s'han d'aplicar les garanties procedimentals dels procediments sancionadors; la imposició de penalitat és una decisió executiva que no requereix la tramitació d'un procediment autònom o diferenciat, sinó que basta l'existència d'un expedient en el qual consti la proposta i la decisió, amb audiència prèvia del contractista per evitar la indefensió.

A més, el TS considera que l'expedient d'imposició de penalitats tampoc no està sotmès als terminis de caducitat dels articles 21.3.a) i 25.1.b) de la LPACAP. Encara que hi hagi dues lleis autonòmiques que sí que regulen un procediment específic per imposar penalitats i preveuen la caducitat (la Llei 12/2018, de 26 de desembre, de contractació pública socialment responsable d'Extremadura i la Llei 3/2017, d'1 de setembre, en matèria de gestió i organització de l'Administració i altres mesures administratives de Castella-la Manxa), a les Illes Balears no tenim un procediment autonòmic específic i, per tant, els expedients d'imposició de penalitats no caduquen.⁷

⁶ TS, Sentència núm. 1689/2019, de 21 de maig de 2019, i Sentència 1543/2023, de 22 de novembre de 2023.

⁷ [Res 3/2024 de la Junta Consultiva de la CAIB.](#)

En el cas de penalitats per demora, el contractista és responsable fins que finalitzi el termini de garantia.

6.3 Cessió del contracte

Articles d'aplicació

Article 214 de la LCSP

La cessió d'un contracte administratiu és la substitució subjectiva del contractista per un tercer al qual es transmeten els drets i les obligacions que conté el contracte. És a dir, la cessió suposa canviar el titular que actualment està executant el contracte perquè un altre se'n faci càrrec i continuï amb l'execució.

– **Quines condicions prèvies s'han de complir per poder dur a terme la cessió del contracte?**

- La cessió ha d'estar inequívocament prevista en el PCAP.
- Les qualitats tècniques o personals del contractista no han d'haver estat determinants per adjudicar el contracte.
- La cessió no ha de suposar una restricció efectiva de la competència en el mercat (article 214 de la LCSP).

En cap cas no es pot dur a terme la cessió del contracte quan això suposi una alteració substancial de les característiques essencials del contractista si constitueixen un element essencial del contracte.

S'han de complir totes les condicions perquè, si no es complissin, estaríem encobrint una nova adjudicació del contracte duent a terme una modificació substancial de caràcter subjectiu que derivaria en una alteració de la seva naturalesa.

– **Requisits per dur a terme la cessió:**

- L'òrgan de contractació ha d'autoritzar la cessió de manera prèvia i expressa. El termini per autoritzar-la és de dos mesos; transcorregut aquest termini, s'entén autoritzada per silenci administratiu
- El contractista (cedent) ha d'haver executat almenys un 20 % del total del contracte o, en el cas del contracte de concessió d'obres o de serveis, el cedent ha d'haver duit a terme l'explotació durant almenys una cinquena part del termini de durada del contracte. No cal complir aquest requisit si el contractista es troba en concurs.

- El cessionari ha de tenir capacitat per contractar amb l'Administració i la solvència exigible per executar el contracte. No pot estar incurs en causa de prohibició per contractar.

– **Quan produeix efectes la cessió?**

La cessió només produeix efectes si es formalitza amb escriptura pública entre l'adjudicatari (cedent) i el cessionari. El cessionari queda subrogat en tots els drets i les obligacions que corresponien al cedent.

CESSIÓ DEL CONTRACTE		
Condicions prèvies	Requisits per a la cessió	Quan produeix efectes?
<ul style="list-style-type: none"> - Cessió prevista al PCAP. - Qualitats no determinants del contractista. - Sense restricció efectiva de la competència. 	<ul style="list-style-type: none"> - Autorització prèvia de l'òrgan de contractació. - Execució d'un 20 % del contracte. - Capacitat i solvència del cessionari. 	<ul style="list-style-type: none"> - Formalització en escriptura pública entre el cedent i el cessionari. - El cessionari queda subrogat en tots els drets i les obligacions que corresponen al cedent.

6.4 Successió del contractista

Articles d'aplicació:

Articles 69.9.b), 98 i 144 de la LCSP

És la que es produeix a conseqüència d'operacions de naturalesa mercantil: fusió d'empreses, escissió, aportació o transmissió d'empreses o les seves branques d'activitat. No és una cessió de contractes.

En els casos d'escissió, aportació o transmissió d'empreses o branques d'activitat, el contracte amb l'entitat a la qual s'atribueix el contracte continua, i queda subrogada en els drets i les obligacions que se'n deriven, sempre que compleixi les condicions de capacitat, absència de prohibició per contractar i la solvència exigida quan es va acordar l'adjudicació, o bé que les diverses entitats beneficiàries de les operacions esmentades i, en cas que subsisteixin, l'entitat de la qual provinguin el patrimoni, empreses o branques segregades es responsabilitzin solidàriament amb les de l'execució del contracte.

OPERACIONS MERCANTILS QUE PODEN DONAR LLOC A LA SUCCESSION DEL CONTRACTISTA

FUSIÓ: quan dues o més empreses es fusionen i una absorbeix l'altra (fusió per absorció) o creen una societat nova (fusió per constitució).
ESCISSIÓ: quan una empresa es divideix i part de l'activitat passa a una nova entitat o a una d'existent, que assumeix els drets i les obligacions del contracte.
TRANSMISSIÓ GLOBAL D'ACTIUS I PASSIUS: quan una empresa ven o cedeix tot el patrimoni o la seva branca d'activitat a una altra empresa que continua l'execució del contracte.

– **Requisits per a la validesa de la successió**

Perquè la successió sigui vàlida i tenguí efectes en l'àmbit contractual, s'han de complir quatre condicions essencials:

- Existència d'una successió jurídica real

Cal demostrar l'existència d'una operació societària vàlida que impliqui la transmissió global dels actius i passius (fusió, escissió, adquisició o similar). Aquesta situació s'ha d'acreditar documentalment mitjançant:

- Escritura pública de l'operació.
- Inscripció registral al Registre Mercantil corresponent.

- Verificació per part de l'òrgan de contractació

L'òrgan de contractació ha de dictar una resolució en la qual consti que:

- S'ha verificat que l'entitat successora té capacitat d'obrar i solvència tècnica i econòmica suficients.
- S'ha comprovat que no incorre en cap prohibició de contractar, segons l'article 71 de la LCSP.
- S'ha avaluat que no hi ha cap risc per a l'interès públic en la continuació de l'execució contractual.

- Respecte íntegre de les condicions del contracte

La successió no pot alterar l'objecte, preu o durada del contracte, ni generar una modificació substancial. Això garanteix el principi de legalitat i igualtat de tracte entre licitadors.

- Garantia de continuïtat en la prestació

L'objectiu últim és evitar la interrupció del servei públic o de la prestació contractual per assegurar que el contracte segueix sent executat sens perjudici per a l'Administració ni per als usuaris finals.

En cas que no es compleixin tots els requisits esmentats, no és possible la successió i s'ha de resoldre el contracte per causa imputable al contractista.

– Què passa amb la garantia definitiva si hi ha successió del contractista?

La garantia definitiva pot ser, a criteri de l'entitat atorgant, renovada o substituïda per una nova garantia que subscrigui la nova entitat. En aquest supòsit, l'antiga garantia definitiva ha de conservar la seva vigència fins que es constitueixi la nova.

Si la garantia definitiva no es renova o no se substitueix, l'òrgan de contractació ha de resoldre no admetre la successió i ha d'iniciar la resolució del contracte.

6.5 Suspensió de l'execució

Articles d'aplicació:

Articles 198.5, 208, 242.5, 245, 306 i 313 de la LCSP

Article 103 del RGLCAP

La suspensió del contracte suposa el cessament temporal dels efectes que preveu el contracte sense que s'hagi produït ni el compliment ni la resolució.

D'acord amb l'article 208 de la LCSP, si l'Administració acorda suspendre el contracte o té lloc per la causa que preveu l'article 198.5 de la LCSP (que preveu la possibilitat que el contractista suspengui l'execució del contracte en cas de demora de l'Administració en el pagament superior a quatre mesos), s'ha d'estendre una acta, d'ofici o a sol·licitud del contractista, en la qual es consignen les circumstàncies i la situació de fet que hagin motivat la suspensió (article 103 del RGLCAP). Un cop acordada la suspensió, s'han d'abonar els danys i perjudicis efectivament soferts pel contractista, d'acord amb les regles que consten detallades a l'apartat 2 de l'article 208.

Cal tenir en compte que, en el cas del contracte d'obres, serien causes de resolució les següents:

- La suspensió de la iniciació de les obres per termini superior a quatre mesos.
- La suspensió de les obres per termini superior a vuit mesos per part de l'Administració.

Com es tramita?

El tràmit més important del procediment de suspensió, i gairebé únic, a més de l'acord per part de l'Administració, és la signatura d'una acta de suspensió, i per això és molt recomanable consignar a l'acta totes les circumstàncies, i l'estat en què es trobava el contracte abans de la suspensió.

Dins les despeses que cal indemnitzar en concepte de danys i perjudicis, cal tenir en compte que els tipus de costos poden ser directes, indirectes, despeses generals i

benefici industrial. Les despeses generals i el benefici industrial són les partides que han generat més controvèrsia, en particular per la dificultat de la seva acreditació, i per la doctrina i jurisprudència s'ha descartat l'aplicació genèrica d'un percentatge sobre el total de despeses.⁸

En resum, l'expedient que es tramiti ha de contenir la documentació següent:

- Sol·licitud del contractista o proposta de suspensió del responsable del contracte.
- Resolució de l'òrgan de contractació i notificació, si escau.
- Acta que consignï les circumstàncies que han motivat la suspensió i la situació de fet en l'execució del contracte.

Encara que ni la LCSP ni el RGLCAP no ho preveuen, pareix lògic que, arribat el moment, s'ha d'aixecar la suspensió i, tenint en compte el període en què finalment hagi estat suspès el contracte, s'han de calcular les possibles indemnitzacions i resoldre el que correspongui.

6.6 Implicacions pressupostàries de les incidències en l'execució dels contractes

Articles d'aplicació:

Article 208 de la LCSP

Article 96 del RGLCAP

Les incidències en l'execució dels contractes que hem tractat fins ara poden dur aparellats ajusts pressupostaris i que requereixen una coordinació perfecta entre el promotor del contracte (responsable del contracte) i les unitats de contractació i de gestió econòmica, amb la finalitat d'assegurar que es duguin a terme.

D'acord amb l'article 96, apartat primer, del RGLCAP, quan per retard en el començament de l'execució del contracte sobre el que es preveia en iniciar-se l'expedient de contractació, suspensions autoritzades, pròrrogues dels terminis parcials o del total, modificacions en el projecte o per qualssevol altres raons d'interès públic degudament justificades es produeixi un desajust entre les anualitats que estableix el plec del contracte i l'ordre econòmic que el desenvolupament normal dels treballs exigeixi, l'òrgan de contractació ha de reajustar les anualitats esmentades sempre que ho permetin els romanents dels crèdits aplicables i fixar les compensacions econòmiques que, si escau, siguin procedents.

⁸ *Anuario Aragonés del Gobierno Local 2021*. «[La suspensión del contrato en la legislación contractual actual](#)».

Abans d'entrar a desenvolupar les implicacions pressupostàries de les incidències en l'execució dels contractes hem d'explicar els dos conceptes als quals ens referirem en l'explicació de cada supòsit.

D'una banda, parlarem d'ajust pressupostari quan es tracta d'ajusts en l'import del contracte en l'anualitat corrent.

D'altra banda, parlarem de modificació d'anualitats o ajust d'anualitats quan, a conseqüència d'una incidència, s'han de modificar anualitats futures ja compromeses o es converteix en pluriennal un expedient que inicialment no ho era.

Els ajusts pressupostaris del contracte per incidències en l'execució poden dur aparellada o no una modificació d'anualitats, independentment que el contracte tingui o no caràcter pluriennal.

Les principals incidències en l'execució del contracte que poden tenir repercussió pressupostària són les següents:

a) Retard en l'inici de l'execució del contracte. Es poden plantejar dos escenaris diferents:

- Retard en l'inici de l'execució en contractes en els quals la data de finalització és inamovible. Tant si el contracte té el caràcter de pluriennal com si no el té en contractes en els quals la quantia del pressupost estigui vinculada al termini d'execució caldrà ajustar l'import d'adjudicació al nou termini. Si el contracte era pluriennal, s'ha de tramitar l'expedient de modificació d'anualitats tan sols si l'ajust de l'import afecta anualitats futures.

Per exemple. Previst el termini d'un contracte des de l'1 de maig 2024 fins al 31 de maig de 2025. Data de finalització inamovible. Es formalitza el 15 de juny. S'ha d'ajustar l'import d'adjudicació a la baixa i restar l'import corresponent a un mes i mig d'execució. L'ajust tan sols afecta l'anualitat corrent.

Contracte des de l'1 de novembre de 2024 fins al 31 de maig de 2025 amb data de finalització inamovible. El contracte es formalitza el 15 de desembre. Atès que les previsions pressupostàries han d'adequar-se al ritme d'execució del contracte i de reconeixement de les obligacions, la mensualitat de desembre està pressupostada en l'anualitat següent, per tant, l'ajust afecta l'anualitat futura i s'ha d'aprovar la modificació d'anualitats corresponent.

- Retard en l'inici de l'execució que impliqui el desplaçament en el temps del termini d'execució, per qualsevol raó d'interès públic degudament justificada, en contractes en què la data d'inici i la de finalització no estan fixades de manera prèvia.

Aquesta incidència en contractes que no són de caràcter pluriennal normalment no du aparellat un ajust pressupostari, ja que el desplaçament no comporta una reducció del termini d'execució ni d'import, però pot ocórrer que un contracte que s'havia d'executar en un sol exercici pressupostari es converteixi en un contracte de caràcter pluriennal.

Per exemple. El contracte de serveis s'havia d'iniciar el dia 1 de setembre amb una durada de tres mesos. Es retarda l'inici de l'execució al 15 de novembre, per tant, atesa la regla d'imputació pressupostària de la despesa que implica el contracte en funció del moment en què la prestació pugui ser exigible, s'haurien d'ajustar les anualitats, deixar el pressupost de quinze dies de novembre en l'anualitat actual i passar la resta de l'import a l'anualitat següent; així es converteix en pluriennal un contracte que inicialment no ho era.

En el cas de contractes de caràcter pluriennal, s'ha d'ajustar l'import de les anualitats al ritme d'execució del contracte i de reconeixement de les obligacions.

No es pot tramitar un ajust d'anualitats amb increment de la despesa total en aquesta fase. Només pot ser disminució de l'import o reajust d'anualitats.

b) Suspensió del contracte (article 208 de la LCSP)

El concepte jurídic de suspensió implica la necessitat de ser reprès amb els mateixos terminis de durada que eren vigents en el moment de la declaració. En els supòsits de suspensió, el pressupost s'haurà d'ajustar al ritme d'execució del contracte.

Es requereix la formulació d'una acta que consigni les circumstàncies que han motivat la suspensió i la situació de fet del contracte. L'article 103 del RGLCAP disposa que l'acta s'ha d'expedir en el termini màxim de dos dies hàbils comptats des de l'endemà a aquell en el qual s'acordi la suspensió i que ha de ser signada per un representant de l'òrgan de contractació i el contractista.

Acordada la suspensió de l'execució del contracte, el contractista té dret al fet que l'indemnitzin per tots els danys i perjudicis ocasionats en els termes de l'article 208 de la LCSP.

L'expedient de despesa que resulti de les indemnitzacions és un expedient de despesa independent de l'expedient de contractació.

Exemple:

Contracte de dos anys des de l'1 de setembre de 2023 per un import de 300.000 euros.

ANUALITAT	TERMINI D'EXECUCIÓ	PRESSUPOST
2023	3 mesos (set.-nov.)	37.500 €
2024	1 + 11 mesos (des.-nov.)	150.000 €
2025	1 + 8 mesos (des.-ag.)	112.500 €

Se suspèn l'execució del contracte per causa imputable a l'Administració per un període de quatre mesos des de l'1 de febrer de 2024:

ANUALITAT	TERMINI D'EXECUCIÓ	PRESSUPOST
2023	3 mesos (set.-nov.)	37.500 €
2024	1 + 1 (des.-gen.)	25.000 €
2024	Suspensió de 4 mesos	0,00 €
2024	6 mesos (juny-nov.)	75.000 €
2025	1 + 8 mesos (des.-ag.)	112.500 €
2025	3 mesos (set.-nov.)	37.500 €
2026	1 mes (des.)	12.500 €

L'ajust que cal fer és el següent:

ANUALITAT	TERMINI D'EXECUCIÓ	PRESSUPOST	AJUST REDISTRIBUCIÓ ANUALITATS
2023	3 mesos	37.500 €	0
2024	8 mesos	100.000 €	-50.000 €
2025	12 mesos	150.000 €	+37.500 €
2026	1 mes	12.500 €	+12.500 €

En el cas de contractes que no tinguin caràcter pluriennal tan sols s'ha de tramitar l'expedient de despesa que resulti de l'aprovació de les indemnitzacions que corresponguin, excepte que, a conseqüència de la suspensió, el contracte es converteixi en pluriennal, quan s'han d'ajustar les anualitats al ritme d'execució del contracte.

c) Pròrrogues parcials o totals del termini d'execució

Com ja hem explicat abans, la pròrroga del termini de durada s'atorga amb la finalitat que el contractista executi una altra vegada, per un nou període, la prestació

contractada. S'ha de tramitar un expedient de pròrroga amb els mateixos requisits pel que fa al crèdit pressupostari que l'expedient de contractació, és a dir, s'ha d'acreditar l'existència de crèdit adequat i suficient abans de l'aprovació de la pròrroga. No es tracta d'un ajust, sinó de la tramitació d'un nou expedient.

El termini d'execució es prorroga amb la finalitat que el contractista aconseguixi acabar la prestació encara inacabada. En aquest cas, no es concedeix pròpiament al contractista un nou període perquè repeteixi en el temps la prestació pactada, sinó que se li atorga una ampliació del termini inicialment concedit perquè pugui finalitzar la prestació contractada (article 195 de la LCSP).

No comporta ajust de l'import, ja que tan sols s'amplia el termini, però no es modifica l'import del contracte. Pot dur aparellada la modificació d'anualitats si, a conseqüència de l'ampliació, es pacten nous terminis de pagament i es converteix en pluriennal un contracte que no ho era o s'afegeixen noves anualitats a les que ja s'havien aprovat.

d) Modificacions del contracte

Les modificacions contractuals normalment impliquen un ajust pressupostari que pot ser tant a l'alça com a la baixa, encara que hi pot haver modificacions de l'objecte del contracte sense despesa.

Si el contracte no és pluriennal, tan sols és necessari tramitar l'ajust pressupostari corresponent. Si es tracta d'un contracte pluriennal i la modificació afecta l'anualitat corrent tampoc no cal tramitar l'expedient de modificació d'anualitats, sinó tan sols l'ajust pressupostari corresponent.

Pot ser que la tramitació de la modificació del contracte dugui aparellada la suspensió de l'execució. En aquest cas, s'haurien d'efectuar també els ajusts corresponents a la suspensió del contracte.

Els expedients de modificació d'anualitats s'han de tramitar de forma paral·lela a la tramitació de l'expedient que correspongui i han de contenir una memòria justificativa de la necessitat de la modificació i complir els requisits de la normativa pressupostària vigent (Llei 14/2014 de finances de la CAIB i lleis de pressuposts aprovades anualment).

7. PAGAMENT DEL PREU

Articles d'aplicació:

Article 198 de la LCSP

És un dret del contractista el cobrament del preu pactat per la prestació duta a terme d'acord amb el que estableix la LCSP i el contracte.

El pagament del preu es pot fer de manera total o parcial, mitjançant pagaments a compte o, en el cas de contractes de tracte successiu (per exemple, neteja, vigilància), mitjançant el pagament en cada un dels venciments estipulats (per exemple, pagament a mes vençut).

Es prohibeix el pagament ajornat del preu, excepte en els supòsits en què el sistema de pagament sigui la modalitat d'arrendament financer o d'arrendament amb opció de compra, o bé quan una llei ho autoritzi expressament.

7.1 Règim de pagaments

PAGAMENT DEL PREU DELS CONTRACTES		
Un cop rebuda la certificació d'obra o factura	Presentació de la factura	El contractista ha de presentar la factura per registre electrònic dintre dels 30 dies següents a l'entrega efectiva o prestació del servei.
	Aprovació de certificacions d'obra i factures	Termini de 30 dies des de l'entrega dels béns o la prestació del servei.
	Pagament	Termini de 30 dies des de l'aprovació de les certificacions d'obra o documents de conformitat.
Demora en el pagament	En més de 30 dies	L'Administració ha de pagar els interessos i la indemnització per costs de cobrament, sempre que la factura / certificació d'obra s'hagi presentat dins el termini dels 30 dies següents a l'entrega efectiva o prestació del servei.
	En més de 4 mesos	El contractista pot sol·licitar la suspensió del contracte, sempre que es comuniqui a l'Administració amb un mes d'antelació.
	En més de 6 mesos	El contractista té dret a resoldre el contracte i al rescabament dels danys i perjudicis.

Si el contractista incompleix el termini de 30 dies per presentar la factura al registre corresponent, la meritació d'interessos no comença a comptar fins que no han

transcorreguts 30 dies des de la data de la presentació correcta de la factura, sense que l'Administració hagi aprovat la conformitat, si cal, i efectuat l'abonament corresponent.

Exemple:

- Data de lliurament del servei o subministrament: 1 de març de 2025.
- Data de presentació de la factura: 15 de març de 2025.
- Data de conformitat administrativa (acta / certificació): 20 de març de 2025.

Si l'Administració paga:

- Abans del 19 d'abril de 2025: pagament correcte i no es meriten interessos.
- Després del 19 d'abril de 2025: es generen interessos de demora automàtics des del 20 d'abril.

7.2 Requisits de la facturació a l'Administració de la CAIB

Articles d'aplicació:

Article 4 de la Llei 25/2013, de 27 de desembre, d'impuls de la factura electrònica i creació del registre comptable de factures del sector públic

Article 6 del Reial decret 1619/2012, de 30 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació

Article 3 del Decret 3/2015, de 30 de gener, pel qual es regula la facturació electrònica dels proveïdors de béns i serveis en l'àmbit de les seves relacions amb la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

– Com s'han de presentar les factures?

La presentació de les factures s'ha de fer a través de la plataforma FACe (punt general d'entrada de factures de l'Administració general de l'Estat) amb l'objectiu d'impulsar la factura electrònica.

Tots els proveïdors que lliurin béns o prestin serveis a l'Administració de la Comunitat Autònoma i a les entitats del sector públic instrumental poden expedir i enviar factures electròniques. En tot cas, estan obligats a utilitzar factures electròniques i a presentar-les mitjançant el punt general d'entrada els subjectes següents (article 4 de la Llei 25/2013):

- Societats anònimes (SA)
- Societats de responsabilitat limitada (SL)
- Persones jurídiques i entitats sense personalitat jurídica que no tinguin nacionalitat espanyola
- Establiments permanents i sucursals d'entitats no residents en territori espanyol
- Unions temporals d'empreses (UTE)
- Agrupacions d'interès econòmic i agrupacions europees d'interès econòmic

- Fons de pensions, fons de capital risc, fons d'inversió, fons de titulització d'actius, fons de garantia d'inversions i fons de regulació del mercat hipotecari

Queden excloses d'aquesta obligació les factures que emetin els proveïdors per serveis a l'exterior de l'Administració de la Comunitat Autònoma o de les entitats del sector públic instrumental fins que aquestes factures puguin satisfer els requisits per a la seva presentació mitjançant el punt general d'entrada de factures electròniques, d'acord amb la valoració del conseller d'Hisenda i Pressupostos, i que els serveis a l'exterior disposin dels mitjans i sistemes apropiats per a la seva recepció en aquests serveis.

Les persones físiques (autònoms) poden presentar la factura en paper.

7.3 Procediment per tramitar i pagar certificacions d'obra

Articles d'aplicació:

Article 240 de la LCSP

Articles 148 i següents del RGLCAP

En el cas específic dels contractes d'obra, la LCSP estableix una sèrie de procediments per a la tramitació, supervisió i pagament de les certificacions d'obra, que constitueixen la forma habitual de justificar l'avenç dels treballs i habilitar el pagament progressiu al contractista.

– Certificacions d'obra: concepte i funció

Les certificacions d'obra són documents emesos per la direcció facultativa del contracte, en què es recull l'estat d'execució dels treballs d'acord amb el projecte aprovat, el plec i el que s'ha pactat en el contracte. La seva funció principal és servir de base per al pagament parcial del preu del contracte, a mesura que s'executin les unitats d'obra.

Són actes administratius i no suposen ni l'aprovació ni la recepció de les obres que s'hi reflecteixen. Tenen la presumpció de veracitat dels actes administratius.⁹

Les certificacions tenen el caràcter de pagaments provisionals a compte, subjectes a les rectificacions i variacions que es produeixin en el mesurament final [...]. Correspon a l'Administració expedir les certificacions que corresponguin a l'obra executada.¹⁰

⁹ Junta Consultiva de Contractació d'Aragó 2/2015.

¹⁰ STS de 28 de gener de 2003.

S'ha d'emetre una certificació d'obra cada mes, encara que l'import sigui de 0,00 euros, ja que si no hi hagués certificacions ens trobaríem davant una paralització de les obres no habilitada per un incident de suspensió.¹¹

– **Procediment de tramitació**

El procediment per tramitar les certificacions d'obra es regula a l'article 240 de la LCSP, que disposa que l'Administració ha d'expedir mensualment, en els primers deu dies següents al mes a què corresponguin, certificacions que compreguin l'obra executada d'acord amb el projecte durant el període de temps esmentat, llevat que hi hagi prevenció en contra en el plec de clàusules administratives particulars; aquests abonaments tenen el concepte de pagaments a compte subjectes a les rectificacions i variacions que es produeixin en el mesurament final i no suposen cap manera d'aprovació i recepció de les obres que comprenen.

D'acord amb la LCSP i els articles 148 a 150 del RGLCAP, el procediment per tramitar certificacions d'obra¹² seria el següent:

- Redacció de la relació valorada.
- Tràmit d'audiència al contractista: en cas que al·legui i s'acceptin les al·legacions, s'han de tenir en compte a l'hora de redactar la pròxima certificació o la certificació final.
- Emissió de la certificació.
- Revisió i conformitat: la certificació ha de ser revisada i validada per l'òrgan de contractació o el tècnic competent. En la pràctica, un tècnic del servei promotor la pot signar i donar-li el vistiplau.
- Aprovació de la certificació dins el termini de 30 dies des de l'emissió.
- Pagament: l'òrgan de contractació, dins el 30 dies naturals des de l'aprovació.

En cas de retard en el pagament, es meriten interessos de demora automàtics, sense necessitat de requeriment per part del contractista. Per tal que comenci el còmput del termini per meritar interessos, el contractista ha d'haver complert l'obligació de presentar la factura davant el registre administratiu corresponent en els termes que estableix la normativa vigent sobre factura electrònica, dins el temps i en la forma escaient, en el termini de trenta dies des de la data de lliurament efectiu de les mercaderies o la prestació del servei.

¹¹ Informe del Tribunal de Comptes de 27 d'octubre de 2016.

¹² Informe de la Intervenció General de la Comunitat de Madrid de 25 de març de 2010, sobre el termini per a l'emissió de certificacions d'obra.

7.4 Cessió de drets de crèdit

Articles d'aplicació:

Article 200 de la LCSP

La cessió de drets de crèdit és el traspàs del dret de cobrament que un contractista té contra una Administració pública a un tercer (cessionari). És a dir, el contractista cedeix a un banc o entitat financera el dret de cobrar una factura o certificació d'obra, servei o subministrament. Entre altres mecanismes de cessió de crèdit per obtenir liquiditat, es podrien esmentar, per exemple, l'endós de factures o el contracte de *factoring*.

Els contractistes que tinguin drets de cobrament davant l'Administració, el poden cedir conforme a dret. Perquè la cessió de cobrament sigui efectiva, és requisit imprescindible la notificació fefaent de l'acord de cessió a l'Administració. Quan aquesta en tingui coneixement ha de fer els manaments de pagament en favor del cessionari.

La cessió no requereix cap autorització prèvia de l'Administració, però sí que cal una comunicació escrita a l'òrgan de contractació.

CESSIÓ DE CRÈDITS	
A qui es pot cedir el crèdit?	A qualsevol tercer, habitualment un banc o entitats financeres.
S'ha de comunicar a l'Administració?	Sí, de manera fefaent.
Cal una autorització prèvia?	No.
L'Administració respon del pagament?	Sí, però només fins al límit reconegut i en les condicions del contracte.
Suposa un risc per al cessionari?	Sí, si hi ha modificacions o penalitzacions posteriors.

8. EXCEPCIONS AL PRINCIPI DE RISC I VENTURA DEL CONTRACTISTA

Articles d'aplicació:

Articles 189, 197, 203 a 207, 239, 254, 270 i 290 de la LCSP

El principi bàsic que regeix les relacions entre les parts en l'execució dels contractes és el del compliment del que s'ha pactat *pacta sunt servanda* (article 189 de la LCSP).

D'això deriva la immutabilitat inicial de les obligacions acordades i la regla que l'execució del contracte s'ha de fer a risc i ventura del contractista, és a dir, que l'onerositat més gran o més petita en el compliment del contracte correspon al contractista, que no es pot deslligar d'allò pactat. Per regla general, d'acord amb l'article 197, l'execució del contracte es fa a risc i ventura del contractista, sens perjudici d'algunes excepcions.

Per tant, tradicionalment, el principi de risc i ventura implica que el contractista assumeix les contingències econòmiques del contracte, però hi ha diverses excepcions reconegudes jurídicament, que permeten un reequilibri econòmic del contracte, fet que evita que el contractista suporti una càrrega desproporcionada i garanteix l'interès general. Per tant, les excepcions al principi de risc i ventura del contractista són les següents:

- El *factum principis*
- La força major
- El risc imprevisible
- El *ius variandi*
- La revisió de preus

8.1 El *factum principis*

Aquest concepte no està definit expressament en la LCSP, però està àmpliament reconegut per la doctrina, la jurisprudència i, en especial, per la jurisprudència del Tribunal Administratiu Central de Recursos Administratius, així com pel Tribunal Suprem i altres tribunals administratius de recursos contractuals.

El *factum principis* es defineix com una actuació administrativa general o individual, aliena al contracte però dictada per l'Administració pública, que afecta greument l'execució del contracte i que no és imputable al contractista. Segons la doctrina i el TACRC, els elements característics del *factum principis* són els següents:

1. Existència d'una actuació administrativa: ha de provenir de l'Administració central, autonòmica o local.
2. Caràcter obligatori: ha de ser de compliment obligat per al contractista.
3. Imprevisible: no ha de ser previsible ni atribuïble al contractista.
4. Impacte en el contracte: ha de fer impossible o extraordinàriament costosa la seva execució.
5. No imputabilitat: el contractista no n'ha de ser responsable.

El TACRC ha analitzat el *factum principis* en diverses resolucions, com per exemple les següents:

- Resolució núm. 561/2020: va reconèixer l'existència d'un *factum principis* en l'àmbit de restriccions normatives derivades de la pandèmia de la COVID-19, en la mesura que afectaven greument l'execució normal dels contractes.
- Resolució núm. 914/2018: es va reconèixer que una decisió urbanística (una suspensió del planejament) suposava un *factum principis* que impossibilitava l'execució d'una obra pública.

8.2 La força major

La LCSP recull casos concrets de força major pels contractes d'obres (article 239 de la LCSP) i de concessió d'obres (article 254 de la LCSP).

8.3 El *ius variandi*

El *ius variandi* és la facultat de l'Administració contractant d'introduir modificacions en el contracte ja adjudicat, sempre dins dels límits que regulen estrictament els articles

203 a 207 de la LCSP, els quals regulen les condicions, els procediments i els límits estrictes que són d'aplicació en cada cas, per tal de protegir el principi de seguretat jurídica i els drets del contractista.

En algunes ocasions s'ha invocat el *ius variandi* per modificar el preu dels contractes, la qual cosa és jurídicament controvertit, ja que l'única via legal prevista per modificar el preu d'un contracte és la revisió de preus, que es regula de manera estricta en els articles 103 i següents de la LCSP.

8.4 El risc imprevisible

El risc imprevisible no està definit literalment a la LCSP, però es desprèn de l'article 205.2 de la LCSP, que regula modificacions no previstes derivades de «circumstàncies que no poguessin preveure's per l'òrgan de contractació». Es podria definir com l'esdeveniment extraordinari, greu i aliè a la voluntat de les parts que no es podia preveure en el moment de licitar el contracte i que trenca l'equilibri economicofinancer en perjudici del contractista.

Aquest concepte també l'ha reconegut la doctrina jurisprudencial del TS i del TACRC, que han admès la possibilitat que es pugui reconèixer el risc imprevisible i accedir a una modificació contractual o una indemnització, si concorren els requisits següents:

1. L'esdeveniment és extraordinari.
2. No ha estat causat per cap de les parts.
3. No és raonablement previsible en el moment de licitar.
4. Afecta greument l'equilibri econòmic del contractista.
5. No està ja assumit dins del risc propi del contractista.

Per tant, cal advertir que la distinció entre risc imprevisible i *factum principis* és difusa.

8.5 La revisió de preus

Articles d'aplicació:

Articles 103 a 105 de la LCSP

Article 97 del RGLCAP

Reial decret 1359/2011, pel qual s'aprova la relació de materials bàsics i les fórmules tipus generals de revisió de preus dels contractes d'obres i de contractes de subministrament de fabricació d'armament i equipament de les administracions públiques

A l'apartat 4.5 de la part I de la guia es va parlar de la revisió de preus i dels requisits que estableixen tant la LCSP com la Llei 2/2015, de 30 de març, de desindexació de l'economia espanyola i el Reial decret llei 55/2017, de 3 de febrer, pel qual es desplega la llei esmentada per poder preveure la revisió de preus i com s'havien d'incloure les fórmules en els plecs de clàusules administratives particulars.

Cal recordar que la revisió de preus és un procediment mitjançant el qual les parts contractants poden ajustar el preu inicialment pactat en un contracte públic,

generalment per compensar canvis en els costos d'execució, com la inflació, variacions en els preus de materials o mà d'obra, o bé canvis en les condicions econòmiques que impactin en la viabilitat del contracte. La revisió de preus és una excepció al principi de risc i ventura¹³ del contractista en l'execució del contracte.

S'entén per preu qualsevol retribució o contraprestació econòmica del contracte, tant si l'abona l'Administració com els usuaris.

La LCSP regula la revisió de preus principalment en l'article 103 i següents, que estableix les condicions que cal aplicar a aquestes revisions. La llei cerca garantir l'estabilitat i l'equitat en l'execució dels contractes públics, i permet ajustos que reflecteixin les circumstàncies econòmiques reals.

A més, la revisió ha d'estar prevista en el plec de condicions i ha de complir amb els límits que preveu l'article 103.5 de la LCSP:

- Que el contracte s'hagi executat almanco en un 20 % de l'import. Aquest percentatge no és exigible per a la revisió de preus d'una concessió de serveis.
- Que hagi transcorregut un any des de la formalització del contracte.

– **Procediment de revisió de preus**

Ni la LCSP ni el RGLCAP preveuen un procediment específic per aplicar la revisió de preus. En general, pot implicar els tràmits següents:

- Es pot iniciar d'ofici o a sol·licitud del contractista, que ha de comunicar per escrit a l'Administració la intenció de sol·licitar la revisió, d'acord amb la fórmula de revisió de preus que preveuen els plecs.
Si s'ha iniciat d'ofici, s'ha de donar audiència al contractista perquè pugui fer les al·legacions que consideri oportunes.
En cas que s'hagi iniciat a sol·licitud del contractista, s'ha de revisar la sol·licitud i verificar la justificació i la quantia proposada, sempre d'acord amb la fórmula aprovada i els índexs publicats, i que consta en els plecs o en el contracte.
- Resolució: s'emet una resolució que pot acceptar, modificar o rebutjar la sol·licitud, sempre respectant els límits legals i contractuals.
- Abonament o descompte segons correspongui en les certificacions (obres) o pagaments parcials. Per això, s'ha de tramitar a l'inici de l'exercici econòmic

¹³ Per exemple, Resolució del TACRC 328/2014 i Dictamen del Consell d'Estat 669/2014.

l'expedient de despesa oportú per a la seva cobertura. Els desajusts possibles que es produeixin respecte de l'expedient de despesa aprovat en l'exercici, com diferències temporals en l'aprovació dels índexs de preus aplicables al contracte, es poden fer efectius en la certificació final o en la liquidació del contracte.

Per als contractes d'obres, les fórmules estan previstes en el punt 8 de l'annex II del Reial decret 1359/2011, pel qual s'aprova la relació de materials bàsics i les fórmules tipus generals de revisió de preus dels contractes d'obres i de contractes de subministrament de fabricació d'armament i equipament de les administracions públiques (BOE núm. 258, de 26 d'octubre de 2011), dependent de la tipologia de l'obra. A l'annex 1 del mateix Reial decret 1359/2011 es recullen els materials bàsics que cal incloure en les fórmules de revisió de preus. A més, s'han de consultar els darrers índexs oficials publicats que siguin d'aplicació.

Per exemple, en un contracte d'obres per a la construcció d'una residència per a gent gran d'un milió d'euros de preu de contracte i 24 mesos d'execució formalitzat en data 1 de maig de 2023 s'ha previst la revisió de preus en els PCAP amb la fórmula següent:

FÓRMULA 811. Obres d'edificació general

$$K_t = 0,04A_t / A_0 + 0,01B_t / B_0 + 0,08C_t / C_0 + 0,01E_t / E_0 + 0,02F_t / F_0 + 0,03L_t / L_0 + 0,08M_t / M_0 + 0,04P_t / P_0 + 0,01Q_t / Q_0 + 0,06R_t / R_0 + 0,15S_t / S_0 + 0,02T_t / T_0 + 0,02U_t / U_0 + 0,01V_t / V_0 + 0,42$$

En aquest cas, l'import revisable és el 80 % del preu d'adjudicació (800.000 euros) i durant 12 mesos (els primers 12 mesos en queden exclosos).

– **Revisió en casos de demora en l'execució (article 104 de la LCSP)**

Aquest article estableix que, quan s'apliqui una clàusula de revisió sobre períodes en què el contractista ha incorregut en demora, els índexs de preus que cal considerar són els corresponents a les dates que estableix el contracte per a la realització de la prestació dins del termini. Tanmateix, si els índexs corresponents al període real d'execució produeixen un coeficient inferior, s'apliquen aquests últims. Aquest enfocament cerca evitar que el contractista es beneficiï d'una revisió de preus deguda al seu propi incompliment dels terminis establerts.

9. TRAMITACIÓ DE LA PRÒRROGA DEL CONTRACTE

Articles d'aplicació:

Article 29 de la LCSP

Com ja es va explicar a la guia 1 (epígraf I.4), la pròrroga s'atorga amb la finalitat que el contractista executi una altra vegada, per un nou període, la prestació contractada.

– **Com es tramita?**

- Proposta motivada de pròrroga del contracte, que ha d'emetre el responsable del contracte. Cal recordar que la decisió de prorrogar és potestativa per a l'Administració.
- Preavis mínim de dos mesos al contractista, tret que en el plec s'estableixi un termini superior. Els plecs no poden fixar un termini inferior.¹⁴ Queden exceptuats de l'obligació de preavis els contractes la durada dels quals sigui inferior a dos mesos.
- En els casos en què no sigui obligatòria la pròrroga, cal l'acceptació expressa del contractista.
- Acreditar l'existència de crèdit adequat i suficient per a la pròrroga.
- Resolució de l'òrgan de contractació i notificació al contractista (no cal la formalització).¹⁵
- Publicació en el perfil del contractant.

Paral·lelament a la tramitació de la pròrroga, s'ha de tramitar l'expedient comptable (vegeu l'apartat II.1 de la guia 1).

– **Es pot aprofitar la pròrroga per modificar el preu del contracte?**

No, no es poden implementar a les pròrrogues actualitzacions del preu, ni es poden aplicar clàusules de revisió de preus, per exemple per motiu de noves

¹⁴ Resolució 613/2023, de 18 de maig, del TACRC.

¹⁵ L'obligació de formalització a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP) s'estableix únicament per al primer contracte i per a les modificacions, per als quals, addicionalment, existeix l'obligació de publicació al perfil de contractant.

La pròrroga acordada, d'acord amb el que estableix la LCSP, és obligatòria per al contractista i, per tant, n'hi hauria prou amb la comunicació de l'acord, sense que hi hagi cap necessitat de formalitzar-la, atès que les característiques del contracte romanen inalterables durant el període de durada de la pròrroga o pròrrogues, sens perjudici de les modificacions que es puguin introduir, d'acord amb els articles 204 i 205 de la LCSP. És a dir, no pateixen modificació les condicions en què s'ha de fer la prestació contractada i l'única cosa que varia és el termini, que necessàriament ha de ser correlatiu amb el contracte original. No obstant el que indica el paràgraf anterior, si es formalitza la pròrroga, per a la qual cosa no hi ha impediment si així es desitja o es considera convenient, o és el costum de l'òrgan de contractació, s'ha de tenir en compte que la signatura del contractista en el document de formalització no suposa cap diferència respecte de les seves obligacions, que comencen en el moment en què finalitza el contracte anterior, independentment de si ha signat.

regulacions salarials que estableixen els convenis nous durant l'execució dels contractes.¹⁶

– **Què passa si no s'ha preavisat el contractista dins el termini?**

Si no es produeix el preavis dins el termini fixat, l'efectivitat de la pròrroga queda condicionada a l'acceptació per part de l'empresari; és a dir, és possible que l'òrgan de contractació acordi la pròrroga del contracte que preveu el PCAP quan no ha tingut lloc el preavis amb l'antelació prevista, sempre que hi hagi acceptació expressa de la pròrroga per part del contractista.¹⁷

– **Es pot anticipar la pròrroga d'un contracte de la DA 33a quan s'ha exhaurit el pressupost abans del venciment que preveu el contracte?**

No, atès que l'extinció del crèdit dona lloc a l'extinció del contracte; per tant, és impossible prorrogar un contracte que ja s'ha complert.¹⁸

– **El contractista està obligat a acceptar la pròrroga si hi ha demora de l'Administració en l'abonament del preu més de sis mesos?**

No, en aquest cas l'efectivitat de la pròrroga queda condicionada a l'acceptació per part de l'empresari.

– **És possible la pròrroga tàcita?**

No es pot produir la pròrroga pel consentiment tàcit de les parts. Per tant, la pròrroga es produeix, o bé només per acord exprés de l'òrgan de contractació en el cas que sigui obligatori, o bé afegint-hi el consentiment exprés del contractista quan l'acord de l'òrgan de contractació no sigui obligatori.

¹⁶ Atès que els contractes s'han d'ajustar als preus de mercat vigents en cada moment (article 102 de la LCSP), no convé prorrogar un contracte si els preus són diferents dels del contracte inicial perquè l'objectiu de la pròrroga és continuar la relació contractual mentre es mantenen les mateixes condicions. Si hi ha diferències significatives en el preu, això pot invalidar el propòsit de la pròrroga. La pròrroga, en teoria, no és un contracte nou, sinó una extensió de les condicions preestablertes, per tant, qualsevol canvi substancial en el preu pot ser un indicatiu que la pròrroga no és la via adequada.

[Recomanació de la Junta Consultiva de l'Estat. Alteració sobrevinguda de les condicions salarials per l'aprovació d'un nou conveni.](#)

¹⁷ Informe 32/2024 de la JCCPE.

<https://www.hacienda.gob.es/DGPatrimonio/Junta%20Consultiva/informes/informes2024/Informe322024AytoGranadaPosibilidaddeprorrogasinpreaviso.pdf>

¹⁸ Informe 3/2024, de 30 de gener, de la Comissió Consultiva de Contractació Pública d'Andalusia.

https://www.juntadeandalucia.es/sites/default/files/2024-02/Informe_3-2024.pdf

– **És d'aplicació el règim de durada i de pròrrogues que preveu l'article 29 de la LCSP als contractes privats?**

La Junta Consultiva de Contractació Pública de Catalunya ha abordat aquesta qüestió,¹⁹ i ha conclòs que:

- Els contractes privats subscrits per les entitats del sector públic estan subjectes als límits i a les condicions de l'article 29 de la LCSP. Això inclou tant la durada màxima com el caràcter obligatori de les pròrrogues quan són acordades per l'òrgan de contractació en els casos i amb els requisits que estableix aquest precepte.
- Es poden pactar pròrrogues no obligatòries que requereixin l'acord d'ambdues parts, aplicant el principi de llibertat de pactes (article 34 de la LCSP) i perquè no es tracta d'una estipulació contrària a l'interès públic, a l'ordenament jurídic o als principis de bona administració. L'òrgan de contractació, mitjançant una clàusula explícita, pot renunciar a imposar unilateralment la pròrroga i pot optar perquè s'acordi de manera bilateral, sempre que es justifiqui adequadament a l'expedient.
Aquesta possibilitat evita que les licitacions quedin desertes o que els contractes s'hagin de limitar a un únic any, i afavoreix l'eficàcia, eficiència i seguretat jurídica, sense que afecti negativament el principi de risc i ventura ni els interessos públics.

10. TRAMITACIÓ DE L'AMPLIACIÓ DEL TERMINI D'EXECUCIÓ

Articles d'aplicació:

Articles 29, 193 i 195 de la LCSP

Durant l'execució del contracte es poden produir retards que donen lloc a l'ampliació del termini d'execució. Com ja es va explicar a la guia 1, l'ampliació del termini d'execució implica prorrogar amb la finalitat que el contractista aconsegueixi acabar la prestació. En aquest cas, no es concedeix pròpiament al contractista un període nou perquè repeteixi en el temps la prestació pactada, sinó que se li atorga una ampliació del termini inicialment concedit perquè pugui finalitzar la prestació contractada.

L'AMPLIACIÓ DEL TERMINI D'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE	
Aspectes essencials	<ul style="list-style-type: none">• Circumstàncies per a l'ampliació: es concedeix quan existeixen causes imprevistes o de força major que no es podrien haver previst en el moment de signar el contracte.• Procediment formal: es requereix una

¹⁹ Informe 26/2024, de 25 de juliol, de la Junta Consultiva de Contractació Pública de Catalunya.

	<p>sol·licitud formal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • El termini pot ser ampliat només pel temps necessari per completar les tasques pendents, sense que suposi un incompliment del contracte. No pot excedir el que és estrictament necessari per completar la prestació / obra. • L'ampliació del termini d'execució no es considera una modificació contractual (article 203.1 de la LCSP). • Si el retard és per causa no imputable al contractista, se li concedeix un termini d'almenys el mateix que el temps perdut, tret que el contractista en demani un d'inferior.
<p>Tramitació</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sol·licitud del contractista per escrit davant l'entitat contractant, amb justificació de les raons que motiven l'ampliació del termini. 2. Informe tècnic del responsable del contracte que avalui les raons del retard i que determini si les causes al·legades són vàlides i justificables per ampliar el termini d'execució. 3. Avaluació. Un cop rebuda la sol·licitud i l'informe tècnic, l'entitat contractant ha d'avaluar la petició i decidir si concedeix l'ampliació. 4. Resolució d'aprovació de l'ampliació del termini d'execució per part de l'òrgan de contractació.
<p>Qüestions d'interès</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diferència amb la durada del contracte i la pròrroga. La durada del contracte fa referència al període total en què el contracte és vigent, de manera que, un cop expirat el termini, el contracte s'extingeix necessàriament. • En el termini d'execució, el temps opera com a simple circumstància de la prestació. • Cal distingir: <ol style="list-style-type: none"> a) La pròrroga de la durada del contracte s'atorga amb la finalitat que el contractista executi una altra vegada, per a un nou període, la prestació contractada. S'ha de preveure en el

	<p>PCAP i són obligatòries per al contractista, sempre que se li notifiqui amb l'antelació mínima establerta, excepte en casos específics en què el contracte es pugui resoldre per causes determinades.</p> <p>b) El termini d'execució es prorroga amb la finalitat que el contractista aconseguixi finalitzar la prestació inacabada. En aquest supòsit, no se li concedeix pròpiament un nou període perquè repeteixi la prestació, sinó que se li atorga una ampliació del termini inicialment concedit per fer la prestació o l'obra.</p>
<p>Contingut addicional</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució núm. 832/2024 (Recurs 655/2024) i Resolució núm. 867/2024 (Recurs núm. 631/2024) del TACRC. • L'ampliació del termini d'execució no suposa ni una modificació contractual que s'hagi de tramitar d'acord amb els articles 204 i 205 de la LCSP ni una adjudicació nova del contracte, sinó únicament la realització d'una actuació en el marc de la relació contractual existent, un exercici per part de l'òrgan de contractació d'una facultat que té legalment conferida i que, a més, deriva d'un incompliment previ per part del contractista del termini previst per a la realització de la prestació. • L'acte d'ampliació del termini d'execució no és susceptible de recurs especial en matèria de contractació de l'article 44 de la LCSP.

11. EXTINCIÓ DEL CONTRACTE

Articles d'aplicació:

Articles 209, 210, 242.4, 243, 300, 304, 311 i 312 de la LCSP

Articles 163 i següents del RGLCAP

Decret 13/2019

El contracte s'extingeixen per resolució o per compliment, quan es lliuren els béns contractats o es compleix la totalitat de la prestació per part del contractista, d'acord amb el que estableixin els plecs i el contracte, a satisfacció de l'Administració.

11.1 Extinció per compliment del contracte

Per tant, entenem que el contracte s'extingeix per compliment quan:

- Es lliuren els béns o es fa la prestació per complet segons els acords del contracte.
- I l'Administració ha manifestat la seva satisfacció amb el compliment.

La LCSP estableix especificitats segons el tipus de contracte i, pel que fa als subministraments i als serveis, es pot esmentar el següent:

EXTINCIÓ DEL CONTRACTE PER COMPLIMENT	
Subministraments (article 300 de la LCSP)	Lliurament dels béns: el contractista ha de lliurar els béns en el lloc i en el temps estipulat en el contracte.
	Recepció: l'Administració ha de fer un acte formal i positiu de recepció, on verifica la conformitat dels béns lliurats en les condicions del contracte.
	Acta de recepció: l'acte es formalitza per escrit en una acta de recepció, que ha de contenir detalls com la identificació del contracte, el contractista i les persones que hi intervenen, així com una manifestació favorable o desfavorable sobre l'execució.
	Liquidació: després de la recepció conforme, es pot liquidar el contracte per determinar el saldo final i tancar les obligacions contractuals i fer el pagament.
	Responsabilitat del contractista: el contractista és responsable de les pèrdues o avaries dels béns fins que es lliuren a l'Administració.
	Responsabilitat de l'Administració: a partir de la recepció formal dels béns, l'Administració es fa responsable de la seva custòdia i gestió.
	Execució i compliment: el contracte s'ha d'executar segons els pactes del clausulat i els plecs, i segons les instruccions del responsable del contracte.
Serveis (articles 311 i 312 de la LCSP)	Qualitat tècnica i responsabilitat: el contractista és responsable de la qualitat tècnica dels serveis i de les conseqüències derivades d'errors, omissions o mètodes inadequats.
	Determinació de l'Administració: l'Administració té la facultat de determinar si la prestació s'ajusta al que s'estableix i pot exigir el compliment de les prestacions i l'esmena de defectes.
	Recepció i termini de garantia: durant la recepció i el termini de garantia l'Administració pot reclamar al contractista l'esmena de vicis o defectes detectats.
	Article 312 de la LCSP: regula el tipus especial de contracte de serveis que impliquen prestacions directes a favor de la ciutadania.

- **Com manifesta l'Administració la satisfacció amb el compliment d'un contracte?**

Mitjançant un acte formal de recepció, que l'Administració ha de dur a terme per comprovar i verificar que el contracte s'ha executat segons el que s'ha pactat. L'acta de recepció del contracte s'ha de redactar i signar dins del mes següent al lliurament o realització del contracte, encara que aquest termini es pot veure modificat quan en el plec de clàusules administratives s'ha indicat un altre termini de recepció.

La Intervenció de la CAIB és qui du a terme la comprovació material de la inversió en els casos que assenyalava l'apartat 2.5 d'aquesta guia.

- **Quin contingut ha de tenir l'acta de recepció?**

Com a mínim:

- Identificació de l'expedient i característiques principals.
- Identificació del contractista.
- Dates d'inici i finalització del contracte.
- Persones que intervenen en l'acte.

- **Especial referència al contracte d'obres**

En els contractes d'obra l'òrgan de contractació és qui fixa la data de l'acte, al qual hi han d'assistir el representant de l'Administració, la direcció d'obres i el contractista. L'assistència del contractista és obligatòria i, en cas que no es produeixi, l'Administració li ha de notificar un exemplar de l'acta i oferir-li deu dies per manifestar les al·legacions oportunes.

- **Especial referència a la certificació final i liquidació del contracte d'obres**

Una vegada acabades les obres, dins el termini de tres mesos l'òrgan de contractació ha d'aprovar la certificació final i, finalitzat el termini de garantia, es tramita la liquidació del contracte, conforme a l'article 243 de la LCSP.

Per fer el mesurament general i la certificació final d'obra hem de tenir en compte el que disposa l'article 166 del RGLCAP.

11.2 Liquidació del contracte

La liquidació del contracte administratiu és el procés final que determina el saldo econòmic entre l'Administració i el contractista després d'haver finalitzat l'execució del contracte. El procediment obligatori verifica que les prestacions es van complir segons

el que s'ha pactat, abona el saldo pendent i resol qualsevol ajust final com a penalitats, revisions de preus i danys i perjudicis, així tanca l'enllaç contractual (article 210 de la LCSP).

La iniciació del procediment de liquidació correspon a l'Administració, ja que és la que l'ha de formular, aplicant al resultat de la comprovació de les tasques fetes i rebudes, els preus i les condicions econòmiques del contracte.

11.3 Devolució o cancel·lació de garantia

Les garanties dipositades en contractes de l'Administració de la CAIB o del sector públic autonòmic que tenguin la consideració d'Administració pública s'han de retornar o cancel·lar d'acord amb el que estableix el Decret 13/2019.

Amb caràcter general, la devolució o cancel·lació l'ha de tramitar, d'ofici, l'òrgan de contractació, a iniciativa pròpia. També la pot sol·licitar el dipositant, la direcció general responsable de la Dipositaria o els avaladors o les asseguradores, en cas d'aval i assegurances de caució. En qualsevol cas, l'òrgan de contractació ha d'autoritzar la devolució mitjançant una resolució, que ha de contenir, com a mínim, les dades que es detallen a l'article 17 del Decret 13/2019:

- a) El número de registre de la garantia o el dipòsit en el sistema economicofinancer.
- b) La identificació de la persona que va dipositar la garantia o el dipòsit.
- c) La identificació de la persona a qui es torna o es denega la devolució de la garantia o el dipòsit, si no coincideix amb la que la va dipositar.
- d) L'objecte de la garantia o del dipòsit.
- e) L'import pel qual es va registrar la garantia o el dipòsit.
- f) En les garanties en efectiu o dels dipòsits executats prèviament de manera parcial, l'import de la garantia que es torna o es denega tornar.
- g) El motiu de la devolució o de la denegació, d'acord amb aquest decret i la normativa sectorial aplicable.

L'òrgan de contractació ha de trametre un original de la resolució dictada a la Dipositaria, que és qui ha de fer la devolució material de la garantia a favor de la persona que s'indica a la resolució de devolució.

12. RESOLUCIÓ DEL CONTRACTE

Articles d'aplicació:

Articles 191 i 211 a 213 de la LCSP

Articles 109 a 113 del RGLCAP

Llei 6/2025, de 23 de juliol, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2025

Decret 13/2019, de 7 de març, pel qual es regula el règim jurídic de les garanties i dels dipòsits custodiats per la Dipositaria de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

La resolució unilateral dels contractes és una prerrogativa de l'Administració, l'exercici de la qual està subjecte a la tramitació d'un procediment contradictori en el qual s'ha de donar, en tot cas, audiència al contractista. Només es pot resoldre el contracte si concorren alguna de les causes de resolució que estableix la LCSP:

- La mort o incapacitat sobrevinguda del contractista individual o l'extinció de la personalitat jurídica de la societat contractista, sens perjudici de la possibilitat de successió del contractista.
- La declaració de concurs o la declaració d'insolvència en qualsevol altre procediment.
- El mutu acord entre l'Administració i el contractista.
- La demora en el compliment dels terminis per part del contractista.
- La demora en el pagament per part de l'Administració per un termini superior a sis mesos.
- L'incompliment de l'obligació principal del contracte i de les obligacions essencials que així s'hagin establert en els plecs.
- Quan sigui imprescindible la tramitació d'una modificació de contracte per continuar amb l'execució i no es donin els requisits legals per dur a terme la modificació.
- L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que hi estiguessin participant, o bé l'incompliment de les condicions que estableixen els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte.
- En el cas dels contractes d'obra, les causes específiques de resolució són les següents:
 - La demora injustificada en la comprovació del replanteig.
 - La suspensió de la iniciació de les obres per un termini superior a quatre mesos.
 - La suspensió de les obres per un termini superior a vuit mesos per part de l'Administració.
 - El desistiment.
- En els cas dels contractes de serveis i subministraments, les causes específiques de resolució són les següents:

- El desistiment abans de la iniciació del contracte o la suspensió de la iniciació del contracte per causa imputable a l'Administració per un termini superior a quatre mesos a partir de la data assenyalada al contracte per al lliurament llevat que en el plec se n'assenyali un altre d'inferior.
- El desistiment una vegada iniciada l'execució del contracte o la suspensió del contracte per un termini superior a vuit mesos acordada per l'Administració, llevat que al plec se n'assenyali un altre d'inferior.

– Com es tramita?

En cas que el responsable del contracte detecti alguna causa de resolució, s'ha d'elaborar una memòria justificativa amb indicació de les consideracions tècniques o legals que motivin la resolució i determini si la causa és imputable o no al contractista.

Vista la memòria justificativa, el procediment de resolució del contracte s'inicia d'ofici mitjançant la resolució d'inici corresponent, que es trameta al contractista i a l'avalador, en cas que s'hagi dipositat la garantia mitjançant aval, per tal que formulin les al·legacions que considerin oportunes.

D'acord amb la disposició addicional setena de la Llei 6/2025, de 23 de juliol, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2025, els procediments de resolució contractual s'han d'instruir, resoldre i notificar en el termini màxim de vuit mesos a comptar des de la data en què l'òrgan de contractació, d'ofici o a instància del contractista, acordi la incoació del procediment de resolució.

En cas que en el tràmit d'al·legacions el contractista hagi formulat oposició, s'ha de recaptar el dictamen del Consell Consultiu de les Illes Balears, amb caràcter preceptiu (article 191.3 de la LCSP i article 109.1.d) del RGLCAP, però en aquest cas no són vinculants).

En el moment de sol·licitud del dictamen és recomanable acordar la suspensió del termini per resoldre el procediment de resolució del contracte i notificar-la al contractista, fins que el Consell Consultiu emeti el dictamen corresponent, ja que en cas contrari es podria produir la caducitat del procediment.

La sol·licitud de dictamen ha d'anar acompanyada de la documentació següent:

- Plec de clàusules administratives particulars
- Plec de prescripcions tècniques

- Dipòsit de garantia
- Resolució d'adjudicació
- Contracte
- Memòria justificativa de la necessitat d'iniciar el procediment de resolució contractual
- Resolució d'inici del procediment de resolució del contracte amb tràmit d'audiència
- Al·legacions i oposició del contractista
- Informe tècnic de la unitat encarregada del seguiment de l'execució del contracte sobre les al·legacions del contractista
- Proposta de resolució
- Informe jurídic

Després del dictamen del Consell Consultiu, l'òrgan de contractació ha de dictar la resolució corresponent. En tot cas, l'acord de resolució ha de contenir un pronunciament exprés sobre la procedència o no de la pèrdua, devolució o cancel·lació de la garantia que, si escau, hagi estat constituïda.

En cas que s'acordi la confiscació de la garantia, s'ha de trametre la resolució al Servei de Dipositaria de la CAIB, acompanyada de la documentació a la qual es refereix l'article 26 del Decret 13/2019 (aquest decret no és d'aplicació als poders adjudicadors no Administració pública).

S'ha de tenir en compte que els dictàmens del Consell Consultiu no són vinculants, per tant, la resolució que es dicti ha d'incloure la fórmula ritual de l'article 4.3 de la Llei 5/2010, de 16 de juny, reguladora del Consell Consultiu de les Illes Balears, que disposa el següent: les disposicions i resolucions sobre assumptes informats pel Consell Consultiu han d'expressar si s'adopten conforme amb el seu dictamen o se n'aparten. Si es dicten conforme amb el dictamen, s'usarà la fórmula «d'acord amb el Consell Consultiu» i si se n'aparten, la fórmula serà «oït el Consell Consultiu».

Contra la resolució de l'òrgan de contractació que declari la resolució del contracte, que posa fi a la via administrativa, es pot interposar alternativament el recurs contenciós administratiu o el recurs especial en matèria de contractació davant la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, que regula l'article 66 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. En cap cas no és procedent el recurs especial en matèria de contractació que regula l'article 44 de la LCSP malgrat que l'import del contracte superi el llindar corresponent, ja que la resolució dels contractes no forma part de l'àmbit objectiu material d'aquest recurs.

– Efectes jurídics i econòmics relatius a la resolució del contracte:

EFFECTES JURÍDICS I ECONÒMICS DE LA RESOLUCIÓ DEL CONTRACTE (article 213 de la LCSP)	
Resolució per mutu acord	Cada una de les parts té dret al que ha acordat en el contracte.
Resolució per incompliment de l'Administració	Amb caràcter general, suposa el pagament dels danys i perjudicis en què incorri el contractista a conseqüència de la resolució.
Resolució per incompliment culpable del contractista	- Confiscació de la garantia. - Indemnització a l'Administració pels danys i perjudicis ocasionats en el que excedeixi l'import de la garantia.
Resolució per causes de la lletra g) de l'article 211 de la LCSP	El contractista té dret a una indemnització del 3 % de l'import de la prestació que no es fa, tret que la causa li sigui imputable o rebutgi la modificació contractual proposada per l'Administració a l'empara de l'article 205.
Resolució per causes de les lletres b), d), f) i g) de l'apartat 1 de l'article 211 de la LCSP	- L'Administració pot iniciar un procediment d'adjudicació d'un nou contracte, i l'adjudicació queda supeditada a la finalització de la tramitació de la resolució. - Tramitació d' urgència dels dos procediments (de resolució i de la nova licitació). - Fins a la formalització del nou contracte, el contractista està obligat a prendre les mesures necessàries per evitar un greu trastorn al servei públic o runa del que ha construït o fabricat. Si no hi ha acord entre l'Administració i el contractista sobre la retribució d'aquestes feines, aquesta es fixa per l'òrgan de contractació, a instància del contractista, prenent com a referència els preus del contracte que es resol. Aquesta decisió es pot impugnar davant l'òrgan de contractació, que ha de resoldre en el termini de quinze dies hàbils. - Si el contractista no pot garantir aquestes mesures, l'Administració pot intervenir, efectuant les mesures pels seus propis mitjans, o bé a través d'un contracte amb un tercer.
En tot cas, la resolució ha de contenir un pronunciament exprés sobre la procedència o no de la pèrdua, devolució o cancel·lació de la garantia que hagués estat constituïda.	

13. CONTRACTACIÓ IRREGULAR I RECONeixEMENT EXTRAJUDICIAL DE CRÈDITS

Articles d'aplicació:

Article 39 de la LCSP

Article 47 de la LPACAP

Article 39 de la Llei 2/2020, de 15 d'octubre, de mesures urgents i extraordinàries per a l'impuls de l'activitat econòmica i la simplificació administrativa en l'àmbit de les administracions públiques de les Illes Balears per pal·liar els efectes de la crisi ocasionada per la COVID-19

13.1 Contractació irregular

Hi ha una sèrie de supòsits en els quals els contractes celebrats per l'Administració poden resultar invàlids. Aquests contractes són susceptibles de ser declarats nuls de ple dret o anul·lables si concorre algun dels supòsits generals que preveu la normativa sobre procediment administratiu comú o alguna de les causes específiques que conté la mateixa LCSP.

Depenent de l'existència o no de contracte formalitzat ens trobem amb dos escenaris diferents:

- Supòsits de nul·litat del contracte formalitzat per concurrència dels supòsits que regula l'article 39 de la LCSP, entre els quals s'inclou la nul·litat per inexistència de crèdit. Requereixen la tramitació d'un procediment de revisió d'ofici per a la declaració de nul·litat del contracte abans del reconeixement extrajudicial del deute.
- Actuacions que donen lloc a contractes jurídicament inexistents, normalment contractacions verbals. Requereixen la tramitació de la declaració d'inexistència jurídica del contracte abans del reconeixement extrajudicial del deute.

Per tant, es poden distingir dos supòsits de contractació irregular: la nul·litat (dels actes preparatoris) i la inexistència jurídica del contracte. En ambdós casos, cal tramitar un procediment de reconeixement extrajudicial de crèdits per evitar l'enriquiment injust de l'Administració.

– Com es tramita?

Declaració de nul·litat

En el cas de contractes formalitzats que s'hagin de considerar nuls per raó de la concurrència de qualsevol causa de nul·litat de ple dret dels actes preparatoris o de l'adjudicació d'acord amb les causes que hem vist en l'apartat anterior, s'ha de tramitar i resoldre el procediment de revisió d'ofici corresponent. A aquest efecte, s'han de dur a terme els tràmits següents:

- Investigació sobre els fets consumats i les conductes que s'han duit a terme.
- Els serveis tècnics especialitzats han de confeccionar la liquidació del contracte o la indemnització que s'ha d'aprovar.
- Recepció formal de la prestació.
- Recaptació del dictamen favorable del Consell Consultiu.

- Resolució de l'òrgan de contractació en la qual s'ha de declarar la nul·litat dels actes preparatoris i s'ha de fixar l'import del deute que s'ha de reconèixer al contractista.

Declaració d'inexistència jurídica del contracte

El procediment de declaració d'inexistència jurídica del contracte s'ha d'iniciar d'ofici per mitjà d'una resolució del conseller competent o del màxim òrgan unipersonal de l'ens, que ha de nomenar un instructor, i s'han de verificar, com a mínim, els tràmits següents:

- Memòria justificativa del responsable de la unitat que va promoure la realització de l'obra, el subministrament del bé o la prestació del servei.
- Audiència del proveïdor del bé o el servei i, en general, de les persones o entitats interessades.
- Informe dels serveis jurídics competents, que s'ha de pronunciar en tot cas sobre la inexistència jurídica del contracte.
- Proposta de resolució del conseller competent o del màxim òrgan unipersonal de l'ens.
- Acord del Consell de Govern o del màxim òrgan col·legiat de l'ens pel qual es declara la inexistència jurídica del contracte.

No hem de confondre la nul·litat del contracte amb la inexistència jurídica del contracte, que tenen similituds i diferències:

- Similituds:
 - Són supòsits de contractació irregular.
 - Ambdós casos tenen com a conseqüència la tramitació d'un procediment de reconeixement extrajudicial de crèdit.
- Diferències:
 - En el cas de la nul·litat sí que existeix un contracte formalitzat, cosa que no ocorre en la inexistència jurídica.
 - La declaració de nul·litat exigeix el dictamen previ i favorable del Consell Consultiu, mentre que la inexistència jurídica no requereix aquest tràmit.

13.2 Reconeixement extrajudicial de crèdits

Constitueix un procediment específic que, en execució d'una resolució administrativa prèvia o simultània per la qual és declarada la nul·litat o la inexistència jurídica del contracte determina i concreta la regularització o liquidació que pertorqui.

El procediment de reconeixement extrajudicial de crèdits s'ha d'iniciar d'ofici per mitjà d'una resolució del conseller competent o del màxim òrgan unipersonal de l'ens, que ha de nomenar un instructor.

En el cas d'inexistència jurídica de contracte i sempre que es disposi de tots els elements de judici, la resolució d'inici del procediment pot decidir que s'acumuli i que

es tramiti conjuntament amb el procediment de reconeixement extrajudicial (article 39.6 de la Llei 2/2020).

S'han de verificar, com a mínim, els tràmits següents:

- Informe del responsable de la unitat que va promoure la realització de l'obra, el subministrament del bé o la prestació del servei, que s'ha de pronunciar sobre els punts següents:
 - Les causes per les quals no es va formalitzar el contracte, la impossibilitat de la restitució de les prestacions recíproques i la necessitat de fer la regularització o liquidació del contracte irregular per evitar l'enriquiment injust de l'Administració.
 - Les dates o els períodes de realització de les despeses i la relació detallada de les factures degudament conformades per les unitats competents.
 - La valoració dels béns lliurats, dels serveis prestats o de les obres que s'han duit a terme en cada cas, la qual ha d'incloure el benefici industrial inherent al preu del mercat, llevat que les prestacions del proveïdor s'hagin produït de mala fe i sense seguir les instruccions de l'Administració.
 - L'existència de crèdit adequat i suficient.

Així mateix, l'informe del responsable de la unitat promotora ha d'adjuntar els documents següents:

- Certificat expedit per la unitat de gestió econòmica o la unitat responsable de la comptabilitat de l'ens en el qual es detallin les factures susceptibles de ser abonades.
 - Certificat expedit pel mateix responsable de la unitat promotora en el qual es faci constar que s'ha duit a terme la prestació.
 - Si el reconeixement extrajudicial prové d'una declaració d'inexistència jurídica del contracte, acord del Consell de Govern o del màxim òrgan col·legiat de l'ens.
- Audiència del proveïdor del bé o el servei i, en general, de les persones o entitats interessades.
 - Informe dels serveis jurídics competents, que s'ha de pronunciar sobre la correcció del procediment seguit i, en general, sobre les qüestions de dret que pugui suscitar l'expedient.
 - Proposta de resolució del conseller competent o del màxim òrgan unipersonal de l'ens.
 - Fiscalització prèvia, si escau, de la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
 - Acord del Consell de Govern o del màxim òrgan col·legiat de l'ens pel qual s'acordi el reconeixement extrajudicial del crèdit.

Principals abreviatures / sigles

CAIB	Comunitat Autònoma de les Illes Balears
Decret 3/2015	Decret 3/2015, de 30 de gener, pel qual es regula la facturació electrònica dels proveïdors de béns i serveis en l'àmbit de les seves relacions amb la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
Decret 14/2016	Decret 14/2016, d'11 de març, pel qual s'aprova el text consolidat del Decret sobre contractació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
Decret 13/2019	Decret 13/2019, de 7 de març, que regula el règim jurídic de les garanties i dels dipòsits custodiats per la Dipositaria de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
DA	disposició addicional
DOUE	<i>Diari Oficial de la Unió Europea</i>
Fons MRR	subvencions europees referides al Mecanisme de Recuperació i Resiliència de la Unió Europea, del pla NextGenerationEU
IBAN	codi internacional de compte bancari
IB-SALUT	Servei de Salut de les Illes Balears
IVA	impost sobre el valor afegit
LCSP	Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic
LOE	Llei 38/1999, de 5 de novembre, de l'ordenació de l'edificació

LPACAP	Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques
Llei 37/1992	Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit
Llei 3/2004	Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials
Llei 25/2013	Llei 25/2013, de 27 de desembre, d'impuls de la factura electrònica i creació del registre comptable de factures del sector públic
Llei 14/2014	Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
Llei 2/2015	Llei 2/2015, de 30 de març, de desindexació de l'economia espanyola
Llei 2/2020	Llei 2/2020, de 15 d'octubre, de mesures urgents i extraordinàries per a l'impuls de l'activitat econòmica i la simplificació administrativa en l'àmbit de les administracions públiques de les Illes Balears per pal·liar els efectes de la crisi ocasionada per la COVID-19
NIF	número d'identificació fiscal (persones físiques i jurídiques)
OIREscon	Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació
PANAP	poders adjudicadors no Administració pública
PCAP	plec de clàusules administratives particulars
RGLCAP	Reial decret 1098/2001, de 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques
RD 1359/2011	Reial decret 1359/2011, pel qual s'aprova la relació de materials bàsics i les fórmules tipus generals de revisió de preus dels contractes d'obres i de contractes de subministrament de fabricació d'armament i equipament de les administracions públiques
RD 1619/2012	Reial decret 1619/2012, de 30 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació
RDL 55/2017	Reial decret llei 55/2017, de 3 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 2/2015
SARA	subjectes a regulació harmonitzada
STS	sentència del Tribunal Suprem
TACRC	Tribunal Administratiu Central de Recursos Contractuals

TS

Tribunal Suprem

UTE

unió temporal d'empreses